

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom maďarským

Magyar Tannyelvű Speciális Alapiskola

Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota

Školský vzdelávací program pre variant C

	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
													22
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	44
		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
													44
ŠVP		18	18	18	18	18	17	17	17	17	17	17	192
Voliteľné hodiny		2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	28
Spolu: ŠkVP		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	220

Poznámky k učebnému plánu pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom maďarským

1. Hodinovú dotáciu v predmete **rozvíjanie komunikačných schopností** v 5.-10. ročníku sme navýšili o 1 vyučovaciu hodinu, nakoľko práve oblasť komunikačných schopností u žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je poškodená najmarkantnejšie, no zároveň je jej rozvoj pre vyjadrovanie potrieb, nadväzovanie kontaktov, či výmenu informácií alebo vyjadrovanie emocionálnych stavov nevyhnutný.

2. Zvýšili sme týždennú časovú dotáciu v predmete **pracovné vyučovanie** v prípravnom až 6. ročníku v 7 až 10. ročníku o 0,5 vyučovaciu hodinu za účelom precvičovania jednotlivých činností s cieľom dosiahnuť osvojenie činnosti žiakom až na úroveň jej praktického využívania.

3. Posilnili sme vyučovanie **zdravotnej telesnej výchovy** v prípravnom až 10.ročníku o 1 vyučovaciu hodinu, pričom sme zohľadnili špecifiká vývinu a osobitosti telesných prejavov našich žiakov.

4. Posilnili sme týždennú časovú dotáciu informatickej výchovy v 7. ročníku až 10, ročníku o 0,5 vyučovacej hodiny z dôvodu lepšieho si osvojenia práce s počítačom.

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom
maďarským, Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Obsah vzdelávania

pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým

stupňom mentálneho postihnutia

s vyučovacím jazykom maďarským

prípravný ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	Prípravný ročník C v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- u nekomunikujúcich žiakov vzbudzovať potrebu komunikovať,
- učiť silu komunikácie prostredníctvom neverbálnych modalít,
- vytvárať schopnosti nadväzovania očného kontaktu, dávať komunikácii očným kontaktom zmysel,
- vytvárať schopnosti ukazovania,
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu (symbol predmetu reprezentuje predmet),
- dávať do súvislostí totožné reálne predmety,
- zmiernovať rušivé správanie, spôsobené frustráciou z neschopnosti komunikovať,
- rozvinúť upriamenie pozornosti na vnímanie predmetov, ktoré obklopujú dieťa v škole a na pozorovanie cieľenej činnosti učiteľa,
- utvoriť predpoklady pre vnímanie nakresleného symbolu/obrázka ako dorozumievacej jednotky.

OBSAH

Zmapovaním základných potrieb dieťaťa špecifikovať najfrekvencovanejšie potreby a prístup k nim obmedziť, resp. využiť ako základ vyjadrovania potrieb.

Dychové a fonačné cvičenia. Artikulačné cvičenia.

Rozvoj zmyslového vnímania hovorenej reči

Vyjadrovanie potreby: „ešte“, "prosím si" (pri akejkoľvek činnosti, pri akejkoľvek potrebe) nadviazaním očného kontaktu, resp. vyvodzovaním očného kontaktu v situácii učenia a jeho generalizácia na prirodzené situácie.

Učenie schopnosti ukazovania.

Priradovanie symbolov – zmenšenín reálnych predmetov, k predmetom ktoré reprezentujú a naopak.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie sociálnych zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie sociálnych zručností	Prípravný ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačných schopností. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s mentálnym postihnutím.

Cieľom predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostriedku vyjadrovania **potrieb**, nadväzovania **kontaktov**, ako aj **výmeny** informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí .

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď., a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňujú schopnosti postarať sa o seba, o domácnosť.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačných schopností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Vyvolávať situácie krátkych interakcií s učiteľom,
- vytvárať predpoklady k spolupráci v samoobsluže.

OBSAH

Spolupráca pri vyzliekaní niektorých častí oblečenia a aspoň naznačenie obliekania (nastavenie ruky do rukáva, nasunutie nohy do topánky a pod.), pri umývaní rúk, tváre a ich utieraní, pri čistení zubov, ako aj pri fúkaní/ utieraní nosa a používaní toaletného papiera,

Napodobňovanie činnosti dospelého (napr. upratovanie, obliekanie).

Nechat' si viesť ruky pri jedení (používanie lyžice a vidličky vedením rúk).

Reagovanie na výzvu inej osoby (napr. podanie predmetu).

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	Prípravný ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.

K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.

CIELE

- Vytvárať základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania,
- rozvíjať hrubú motoriku,
- rozvíjať jemnú motoriku.

OBSAH

Cibrenie motoriky rúk nasledujúcimi činnosťami: mávanie, tleskanie, hladkanie, odhadzovanie lopty, chytanie lopty.

Zlepšovanie schopnosti imitácie pohybov rúk prostredníctvom imitácie hrubomotorických pohybov rúk, „hrania“ na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Činnosti na zlepšovanie hrubej motoriky a koordinácie: kráčať dookola, chodiť „cez“, stúpať, klesať, podliezať, behať, skákať znožmo, skákať striedavo na jednej nohe, chodiť po čiare, imitovať tvary chodidlami, prstami, vytvárať rôzne tvary chodidlami, dlaňami (do farby, piesku).

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	Prípravný ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný predmet v prípravnom až 10. ročníku špeciálnej základnej školy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

- Svoje meno, priezvisko,
- orientácia v priestore: trieda, budova školy,
- spoznávanie zariadenia triedy,
- porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma,
- spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.

Poznávanie prírody

- domáce zvieratá: pes, mačka,
- voľne žijúce zvieratá: myš, medveď,
- pojmy: vtáky a hmyz,
- rastliny: kvety a stromy,
- pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Orientácia v bežných životných situáciách

- verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku,
- správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania - potraviny, hračky,
- rozpoznávanie základných potravín,
- úloha lekára a zdravotnej sestry.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	Prípravný ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

- Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.

- je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.

- Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

– Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti a pod., podľa určitých kritérií, ako predpoklad rozvíjania základných matematických zručností a návykov.

OBSAH

- Porovnávanie predmetov podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar,
- triedenie predmetov podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar,
- priradovanie predmetov k rovnakým predmetom, napr. topánka – topánka,
- vyhľadávanie rovnakých predmetov, napr. noha – topánka.
- skladanie celku z častí.

PROCES

V prípravnom ročníku si žiaci prostredníctvom manipulácie s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácií a stavov osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti.

Pri výučbe na úvod zaradujeme úlohu, ktorú má už žiak osvojenú, ktorú rád vykonáva a úspešnosťou súčasne pôsobí motivujúco pre zvládnutie ďalších náročnejších úloh.

Pri triedení predmetov sa snažíme o to, aby žiak rozpoznal ich najdôležitejšie vlastnosti a podľa nich ich aj rozdelil. Náročnosť zvyšujeme od ľahko rozlíšiteľných predmetov až po podobné. Pri priradovaní predmetov sa snažíme, aby si žiak osvojil vzťah jedného voči druhému: rukavica – ruka, noha – topánka, atď. Priradovanie je základom schopnosti rozlíšiť predmety na základe merania. Pri pracovných úlohách využívame predmety reálneho života, ktoré žiak dobre pozná. Z úlohy musí jasne vyplývať čo má žiak urobiť.

Náročnosť úloh postupne zvyšujeme, pričom je nutné rozpoznať či žiak danú úlohu naozaj zvládol, či ju nevykonáva len na základe mechanického postupu. Preto je potrebné dané učivo aplikovať aj na inú úlohu alebo situáciu.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	Prípravný ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaradíme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaradíme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaradíme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpal, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie..

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné zručnosti,

- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Spolupráca pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.

Používanie WC, toaletného papiera.

Púšťanie vody - páková batéria.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Osvojenie si základných stravovacích návykov.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov každodenného života na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Práce v dielni

Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo.

Trhanie a krčenie papiera – poznávať vlastnosti papiera.

Manipulovanie s drevenými kockami.

Ukladanie kociek na seba, vedľa seba.

PROCES

Žiaci prípravného ročníka si v prvom rade osvojujú základné hygienické a samoobslužné návyky, primerane k svojej úrovni.

V prípravnom ročníku sa predovšetkým zameriame na činnosti rozvíjajúce jemnú a hrubú motoriku: chytanie predmetov prstami, zvyšovanie schopnosti uchopenia a stisku, zdvíhanie a prekladanie predmetov rôznej veľkosti a váhy, prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť,

ťahanie predmetov počas chôdze, manipulovanie s predmetmi oboma rukami, zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka a pod.

Manipuláciou s predmetmi a rôznymi materiálmi, ako je napríklad papier a modelovacia hmota, si žiaci rozvíjajú jemnú motoriku, ktorá je základným predpokladom pre rozvíjanie grafomotorických zručností a vykonávanie samoobslužných a pracovných činností.

V prípravnom ročníku sa žiaci učia triediť, priradovať a porovnávať predmety, osvojujú si ich vlastnosti, učia sa zameriavať pozornosť na to, čo je pri danej úlohe dôležité.

Žiakom je potrebné ukázať na čo je daný predmet určený a snažiť sa o to, aby si žiaci osvojili jeho primerané používanie.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	Prípravný ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda)

- Nacvičovanie uchopenia ceruzky, jej správne držanie, čmáranie na papier rozličných rozmerov, napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, temperové farby)

- Liatie, kvapkanie, fŕkanie farby.
- Hra s farbou: odtlačanie ruky, prstov, guľôčky z papiera a pod.

Modelovanie (plastelína, cesto)

- Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, odštipkávanie.

PROCES

Precvičovanie motoriky rúk a prstov: mávanie, tleskanie, krúženie, hladkanie rôznych materiálov.

Žiaci pozorujú a zbierajú na vychádzkach prírodné materiály: kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtlačajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	Prípravný ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde sa na základe hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

CIELE

- rozvíjať sluchové vnímanie,
- sluchovú diferenciaciu a senzomotorické schopnosti.

OBSAH

Postupné navykanie na pasívne vnímanie reprodukovanej hudby – detské piesne, moderná hudba.

Vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária.

Rytmizácia jednoduchých riekaniek.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Zdravotná telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Zdravotná telesná výchova	Prípravný ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s autizmom, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich

prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

CIELE

- Utvárať základné sociálne interakcie prostredníctvom pohybu,
- budovať funkčný spôsob komunikácie s učiteľom vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- zlepšovať úroveň preverbálnych prejavov,
- budovať základy spolupráce, sebakontroly, prijímania a uplatňovania pravidiel,
- uvedomenie si vlastného tela vo vzťahu k inštruktážam k pohybu,
- vyjadriť potrebu ísť na WC pri pohybovej aktivite.

OBSAH

V krátkej riadenej interakcii s učiteľom v rozsahu 3 až 10 minút sa nacvičuje:

- uchopenie predmetu, pustenie predmetu,
- chytanie predmetov celou rukou (nielen dlaňou, ale aj prstami),
- zdvihnutie predmetu palcom a ukazovákou,
- uchopenie, ukladanie, prekladanie predmetov oboma rukami,
- prenášanie predmetu (hračky) počas chôdze na určené miesto,
- ťahanie predmetu (hračky) počas chôdze,
- chôdza k stanovenej méte,

- beh k stanovenej méte.

Sezónne činnosti

- hry na snehu,
- nácvik chôdze po klzkej ploche,
- sánkovanie sa na miernom svahu,
- v jarnom a v letnom období krátka turistika, vychádzky,
- plávanie.

PROCES

Pri vyučovaní predmetu telesná výchova uplatňuje individuálny prístup.

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom
maďarským, Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Obsah vzdelávania

**pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým
stupňom mentálneho postihnutia**

s vyučovacím jazykom maďarským

1. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	1. ročník C v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- Ukazovanie využívať ako prostriedok vyjadrovania voľby,
- zmiernovať rušivé správanie, spôsobené frustráciou z neschopnosti komunikovať,
- budovať základy receptívneho a expresívneho označovania,
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu (symbol fotografie reprezentuje predmet, príp. symbol obrázku reprezentuje predmet),
- vyjadrovať potrebu piť a jesť,
- komunikovať základné hygienické potreby,
- vedieť manipulovať s obrázkami podľa pokynov,
- naučiť sa ukladať plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
- vedieť ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole/na obrázku.

OBSAH

Vytváranie schopnosti vyjadrovania výberu, voľby.

Priradovanie rovnakých obrázkov (zobrazujúcich rovnaké predmety, osoby a zvieratá),
priradovanie rovnakých obrázkov (zobrazujúcich rovnaké činnosti).

Vyjadrovanie špecifických potrieb: piť a jesť nadviazaním očného kontaktu so súčasným použitím ukazovania na reálne predmety (ak primárne potreby nie sú pre dieťa dostatočnou motiváciou zvolíme iné, pre dieťa motivujúce potreby, ktoré musí vyjadriť rovnakým spôsobom).

Rozšírenie aktívnej a pasívnej slovnej zásoby s prihliadnutím na osobitosti žiaka.

Príprava na čítanie – oboznámenie sa s lepoprelami, knihami.

Nácvik správneho sedenia pri manipulácii s drobnými predmetmi, šablónou, papierom, knižkou, písacími a kresliacimi potrebami.

Rozvíjanie základných schopností súvisiacich s akceptovaním a vnímaním činností a predmetov dôležitých pre osvojovanie si práce s písmenami – vnímanie tvaru, obrysu, ukladanie drobných predmetov vedľa seba (zľava doprava), vytváranie určených medzier medzi nimi a pod.,

Upriamanie pozornosti na určený predmet, obrázok s určitou jeho vlastnosťou, pomenovávanie predmetov, javov, činností.

PROCES

Využívanie metód a techník augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, piktogramy a iné; systémy používajúce multimedialnu techniku.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie sociálnych zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie sociálnych zručností	1. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačných schopností. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s mentálnym postihnutím.

Cieľom predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostriedku vyjadrovania **potrieb**, nadväzovania **kontaktov**, ako aj **výmeny** informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí .

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď., a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňujú schopnosti postarať sa o seba, o domácnosť.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačných schopností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať spoluprácu pri stravovaní,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- vytvárať základné zručnosti - predpoklady domácich zručností.

OBSAH

Vyjadrovanie potreby: piť a jesť nadviazaním očného kontaktu so súčasným použitím ukazovania na predmetné symboly.

Vyjadrenie potreby ísť na WC (na malú i veľkú potrebu) prostredníctvom reálneho komunikačného symbolu, resp. predmetného symbolu.

Spolupráca pri obliekaní (a vyzliekaní) niektorých jednoduchých častí oblečenia, ak ich má dieťa pripravené.

Spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov, pri umývaní rúk, tváre, ich utieraní, pri čistení zubov, fúkaní nosa a používaní toaletného papiera.

Spolupráca pri stravovaní: samostatné používanie lyžice a vidličky, naznačovanie používania nožička na naberanie a naznačovanie krájania jedla, samostatné používanie servítky.

Priradovanie rovnakých farieb (vývinovo: červená - modrá, zelená - žltá - oranžová, hnedá - čierna - ružová - sivá, biela).

Priradovanie rovnakých tvarov (vývinovo: kruh - štvorec, trojuholník - obdĺžnik, kosoštvorec).

Otváranie a zatváranie rôznych balení, v ktorých sú uložené potraviny a veci používané v domácnosti (nádoby, škatule, tuby, vrecká atď.).

Nalievanie z džbánu, prestieranie pre seba samého minimálnou pomocou učiteľa.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	1. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.

K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s

písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.

CIELE

- Zlepšiť hrubú a jemnú motoriku rúk,
- zlepšiť jemnú motoriku prstov.

OBSAH

Driblovanie s loptou, šitie jednoduchých stehov, navliekanie ihly.

Hra s prstovými farbami, pieskom, vodou, plastelínou.

Hra s kockami, skladanie plošných skladačiek, strihanie, manipulácia s jednoduchými „remeselnými a kuchynskými“ detskými nástrojmi, imitovanie zložitejšieho postavenia prstov.

Uvoľňovacie, relaxačné cvičenia.

Nácvik správneho držania písacích potrieb a správne sedenie pri písaní.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	1. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný predmet v prípravnom až 10. ročníku špeciálnej základnej školy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

- Svoje meno, priezvisko,
- orientácia v priestore: trieda, budova školy,
- spoznávanie zariadenia triedy,

- porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma,
- spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.

Poznávanie prírody

- Domáce zvieratá: pes, mačka,
- voľne žijúce zvieratá: myš, medveď,
- pojmy: vtáky a hmyz,
- rastliny: kvety a stromy,
- pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Orientácia v bežných životných situáciách

- Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku,
- správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania - potraviny, hračky,
- rozpoznanie základných potravín,
- úloha lekára a zdravotnej sestry.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	1. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

- Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.
- je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.
- Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
- pochopiť množstvo 1.

OBSAH

- Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar,
- triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar,
- vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto,
- orientácia v priestore. Vzťahy: dopredu – dozadu,

- priradovanie predmetov k rovnakým predmetom,
- priradovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa,
- vyhľadavanie rovnakých predmetov,
- skladanie celku z častí,
- pochopenie rozdielu medzi „1“ a veľa,
- priradovanie predmetov k číslu 1,
- priradovanie čísla 1 k predmetom,
- čítanie a písanie číslice 1.

PROCES

Podobne ako v prípravnom ročníku, prostredníctvom triedenia, priradovania a porovnávania, si žiaci zvyšujú schopnosť zameriavať pozornosť, učia sa všímať si charakteristické vlastnosti predmetov, javov, stavov a súvislosti medzi nimi. Individuálne zvyšujeme náročnosť úloh - triedenie do dvoch, troch a viac skupín, porovnávanie podľa viacerých kritérií, vynechávanie predmetov, ktoré nepatria do výberu, rozhodovanie ktorá vlastnosť je najdôležitejšia. Postupne sa žiaci zdokonaľujú v zisťovaní podobností a rozdielov, v schopnosti triediť predmety podľa funkcií, učia sa vytvárať postupnosti a tak si zvyšujú schopnosť zovšeobecňovania a prenesenia osvojenej situácie do inej.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	1. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do

spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia

úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie..

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Spolupráca pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.

Používanie WC, toaletného papiera.

Púšťať vodu - páková batéria, kohútik.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Osvojenie si základných návykov pri stravovaní. Sediť určitý čas pri jedle.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Práce v dielni

Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína a iné.

Trhanie a krčenie papiera.

Manipulovať s kockami: ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba.

Vkladanie predmetov do otvoru podľa tvaru a iných vlastností.

Skrutkovanie do perforovanej dosky.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky a pod.

PROCES

Nadalej rozvíjame jemnú a hrubú motoriku: chytanie predmetov prstami, zvyšovanie schopnosti chopenia a stisku, manipulovanie s predmetmi oboma rukami, prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť, zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka,

Pri osvojovaní si základných návykov pri stravovaní, sa snažíme o to, aby žiak od jedla neodbiehal, aby dokázal sedieť určitý čas pri jedle.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	1. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom

rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať tvorivosť,
- podporovať rozvoj grafomotorických zručností.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Obkreslenie foriem - bodky, prerušované čiary.
- Prepisovanie zvislých a vodorovných čiar.
- Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, temperové farby)

- Liatie, kvapkanie, odtlačanie, fľkanie farby.
- Odtlačanie ruky, hra s farbou, dotváranie škvŕn.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto)

- Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie.
- Vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na modelovacom stole a v dlani.
- Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.

PROCES

Precvičujeme motoriku rúk a prstov, dôležitá je imitácia pohybov rúk, identifikácia rôznych materiálov dotykom.

Žiaci môžu pracovať aj postojacky, podľa individuálnych možností a formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	1. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde sa na základe hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

OBSAH

Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (vypočutie celej nahrávky/iba niekoľkých pesničiek na CD, kazete a pod.).

Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária. Motivácia dieťaťa k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch – na Orffovom inštrumentáriu. Jednoduché hry so spevom.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Zdravotná telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Zdravotná telesná výchova	1. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s

autizmom, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,

- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela
  - a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

CIELE

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,

- sebakontrola,
- prijímanie pravidiel,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- zvládanie poradovosti,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvíjanie koordinácie oko - ruka.

OBSAH

- Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít,
- rolové hry,
- kontaktné hry,
- lezenie po vizualizovanej trase,
- pochodovanie po vizualizovanej trase,
- indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa,
- kráčanie v podrepe (kačací krok)
- sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie
  - sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

Učebné osnovy zdravotnej telesnej výchovy a integrovanej telesnej výchovy pre 1. – 9 ročník základnej školy a špeciálnej školy schválených Ministerstvom školstva SR dňa 19. 1. 2003 pod č. 526/2003-41.

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom
maďarským, Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Obsah vzdelávania

**pre žiakov s ťažkým
stupňom mentálneho postihnutia
s vyučovacím jazykom maďarským
2. ročník**

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	2. ročník C v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- Vedieť vyjadrovať potrebu jesť a piť,
- vedieť spontánne vyjadrovať hygienické potreby nezávisle na situačnom kontexte,
- vedieť ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole, na obrázku,
- vedieť ukladať plošné predmety, kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
- vedieť upriamiť pozornosť na vnímanie slova alebo na symbol pri komunikácii,
- vedieť identifikovať predmety a deje na jednoduchých obrázkoch a v priestore,
- vedieť jednoslovné odpovedať na otázky.

OBSAH

Nácvik správneho sedenia pri manipulácii s knihou, písacími a kreslicími potrebami.

Manipulácia s leporelami, s knihami.

Tvorenie viet, chápanie obsahu vety.

Nácvik jednoduchých rečňovaniek, vyčítaniek.

Pomenovanie javov, činnosti, obrázkov.

Porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, farbe a tvaru.

Vyhľadávanie tvarovo/ farebne rovnakých obrazcov spomedzi navzájom podobných, ktoré sú usporiadané v rade (v každom rade je len jedna dvojica rovnakých obrazcov).

Nácvik postupovania zľava doprava.

Vyhľadávanie tvarovo/ farebne odlišných obrazcov, ktoré sú usporiadané v rade (do radu sa umiestnia vždy 3 – 4 rovnaké predmety a jeden iný).

Nácvik postupovania zľava doprava.

Nácvik chápania a vyjadrenia polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku.

Nacvičujeme pri tabuli.

Rozširovanie aktívnej a pasívnej slovnej zásoby vzhľadom na osobitosti žiaka.

Podporovanie spontánneho vyjadrovania žiadostí nezávisle na situačnom kontexte.

Vyjadrovanie špecifických potrieb (piť, jesť, hygienické potreby).

PROCES

Na začiatku používame makety, predmety, ktoré možno uchopiť do ruky, neskôr prechádzame na obrazce. Pri sledovaní obrázkov alebo predmetov usporiadaných do radu, sa postupuje vždy zľava doprava. Používame len taký počet predmetov alebo obrázkov, ktorý je žiak schopný vnímať a rozlišovať.

Nácvik určovania polohy hore, dolu, v prostriedku robíme pri tabuli. Žiak mení pozíciu svojho tela: natiahnuť sa, zdvihnúť ruku k predmetu, ktorý je umiestnený *hore*. Čupnúť si k predmetu, ktorý je na tabuli umiestnený *dolu*. Predmet *uprostred* má žiak na úrovni predpažených rúk.

Žiak spoznáva učiteľom pomenované predmety, činnosti a ich symboly, pasívne ich ovláda.

Potom sa prechádza na ich pomenúvanie žiakom, ako jeho reakcia na danú otázku.

Využívame metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie, techniky bazálnej stimulácie a systémy používajúce multimedialnú techniku.

Požívame grafické znázorňovanie slova.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie sociálnych zručností Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie sociálnych zručností	2. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačných schopností. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s mentálnym postihnutím.

Cieľom predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostriedku vyjadrovania **potrieb**, nadväzovania **kontaktov**, ako aj **výmeny** informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí .

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď., a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňujú schopnosti postarať sa o seba, o domácnosť.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačných schopností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy.

OBSAH

Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier.

Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k spolužiakom.

Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom.

Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.

Rozlišovanie známych a neznámych osôb.

Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov, pri umývaní rúk, tváre, pri čistení zubov, fúkaní nosa a používaní toaletného papiera.

Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.

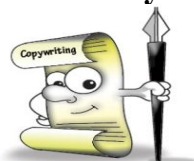
PROCES

Rozvíjame pozitívne sociálne interakcie so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier, spoločnými aktivitami, ktoré navodzujú príjemné a radostné zážitky.

Podľa individuálnych kapacít žiaka učíme spolupracovať pri jednoduchých domácich činnostiach (upratať hračky, pomôcky, odniesť smeti do koša, odložiť uterák a iné).

Učíme žiaka nazývať spolužakov v triede krstným menom.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	2. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.

K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.

CIELE

- Zlepšiť hrubú motoriku rúk,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania.

OBSAH

Nácvik správneho sedenia a dráania písacích potrieb.

Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.

Nácvik asistovaného, koaktívneho pohybu pri grafomotorických činnostiach.

Cvičenie smeru písania zľava doprava.

Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu.

Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek.

Rozlišovanie veľkých a malých tvarov.

PROCES

Pri grafomotorických činnostiach používame kriedy, voskové pastelky, ceruzkové pastelky zanechávajúce hrubú stopu, neskôr ceruzky.

Používame fólie, na ktoré žiak píše zmazateľnou fixkou.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	2. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný predmet v prípravnom a 10. ročníku špeciálnej základnej školy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien

v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať vlastné telo,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- orientovať sa v bežných životných situáciách

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie svojho mena a priezviska.

Poznávanie mien svojich spolužiakov, učiteľa.

Orientácia v priestore triedy a budovy školy.

Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer.

Poznávanie vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška.

Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, mucha, motýľ.

Rastliny : kvety (ruža, tulipán) a stromy (jablň, hruška).

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh.

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka.

Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu.

Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie.

Rozoznávajú obchodov podľa zamerania: potraviny, hračky, drogéria.

Rozpoznávajú základných potravín: chlieb, pečivo, mlieko.

Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.

Lekár, zdravotná sestra, správanie sa u lekára.

PROCES

Na základe zmyslového vnímania a činností sa žiaci učia chápať význam vecí, vzájomné vzťahy a súvislosti. Poznávajú prírodné javy a zmeny v prírode. Osvojujú si základné pravidlá kultúrneho správania v obchode, na ulici, v dopravnom prostriedku. Učia sa orientovať v školskom prostredí.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	2. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôbuje individuálnym schopnostiam žiaka.

- Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.
- je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.
- Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 2.

OBSAH

- Porovnávanie predmetov podľa vlastností.
- Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
- Osvojovanie pojmov malý – veľký.
- Orientácia v priestore: hore – dolu.
- Číslo 2. Počítanie do 2. Čítanie a písanie číslice 2.
- Priradovanie predmetov k číslu 2, priradovanie čísla k predmetom.
- Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

PROCES

Podľa individuálnych schopností každého žiaka sa venujeme utvrdeniu pojmov z 1. ročníka, potom si osvojujú nové pojmy.

Individuálne môžeme zvyšovať triedenie predmetov do viacerých skupín, podľa viacerých kritérií. K manipulácii vyberáme známe predmety z prostredia žiaka.

Zvyšujeme u žiakov schopnosť zovšeobecňovania. Po ukončení činnosti ich vedieme k tomu, aby pomohli upratať predmety do škatuli.

Učíme žiakov rozlišovať a pomenovať základné farby s prihliadnutím na ich individuálne schopnosti.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	2. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším. Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpal, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie..

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné činnosti,
- utvárať základné návyky pri stolovaní,
- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku
- utvárať základné pracovné zručnosti,

- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie tváre, rúk, česanie, úprava zovňajšku.

Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručnosti pri manipulácii s nimi.

Púšťanie a zastavovanie vody.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie.

Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou.

Rozopnutie veľkého gombíka s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Osvojenie si základných stravovacích návykov (hryzenie, žuvanie, prehĺtanie), jedenie s pomocou. Nácvik samostatného jedenia.

Nácvik pitia z pohára (držanie pohára dvoma rukami).

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Upratovanie hračiek s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Práca v kuchyni – oboznámenie sa so zariadením.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Práce v dielni

Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné.

Trhanie a krčenie papiera.

Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba.

Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Skrutkovanie do perforovanej dosky.

Navliekanie rôznych predmetov : veľké korále, krúžky.

PROCES

Manipuláciou s predmetmi neustále rozvíjame hrubú a jemnú motoriku, zlepšujeme schopnosť uchopovania. Postupujeme od vkladania väčších materiálov do väčších otvorov k drobnejším materiálom a otvorom. Vedeťme žiakov k elementárnej hygiene svojho prostredia. Učíme ich, že konzumácia jedla je spojená so sedením za stolom.

Nacvičujeme adekvátne používanie predmetov dennej potreby.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	2. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,

- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj lateralít
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Obkresľovanie foriem – bodky, prerušované čiary.
- Prekresľovanie zvislých a vodorovných čiar, kruhov a špirál.
- Rozlišovanie základných farieb.
- Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – maľovanky.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)

- Liatie, kvapkanie, otláčanie, fŕkanie farby.
- Otláčanie ruky, prstov, hra s farbami, dotváranie škvŕn, rozfukovanie.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, Patcolor, Blandiver)

- Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, guľanie.
- Používanie štipcov – vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.
- Tvarovanie guľôčok, valčeka.
- Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

PROCES

Prechádzame od veľkých formátov k menším. Pri veľkých formátoch a na veľkých plochách deti pracujú postojáčky. Pri voľbe námetov vychádzame s blízkeho okolia žiakov, z ich skúseností a zážitkov. Vhodné sú modelovacie hmoty Patcolor a Blandiver, ktoré sú ľahko tvarovateľné a nešpinia sa.

Všetky techniky a činnosti sprevádzame koaktívnym a asistenčným pohybom.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	2. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde sa na základe hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdzajú sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,

- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.

OBSAH

Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.

Rozvíjanie pasívneho vnímania jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie, trhanie a krčenie papiera, štrnganie kľúčov, cinkanie skla, príboru, klopkanie ceruzkou, prelievanie tekutiny v uzatvorenej fľaši, zvuk tečúcej vody.

Nacvičujeme s vizuálne vnímaným zdrojom zvuku.

Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária.

Rytmizácia jednoduchých riekaniek (Ťap, ťap, ťapušky; Hijo, hijo na koníčku a iné).

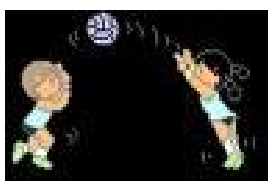
Jednoduché hry so spevom (Kolo, kolo mlynské, Venček a iné).

Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.

PROCES

Hudobno – pohybovými hrami vytvárame interakcie s viacerými žiakmi. Na princípe detskej hry utvárame predpoklady k primeranému vnímaniu hudby a spevu. Rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus. Využívame prvky muzikoterapie - hra na telo, vnímanie hudby uvoľňovacími aktivitami (prstová maľba penou, v piesku, hra s bábkami, pohybová improvizácia).

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Zdravotná telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Zdravotná telesná výchova	2. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s autizmom, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,

- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

CIELE

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,

- sebakontrola,
- prijímanie pravidiel,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- zvládanie poradovosti,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvíjanie koordinácie oko - ruka.

OBSAH

- Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít,
- rolové hry,
- kontaktné hry,
- lezenie po vizualizovanej trase,
- pochodovanie po vizualizovanej trase,
- indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa,
- kráčanie v podrepe (kačací krok)
- sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom
maďarským, Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Obsah vzdelávania

**pre žiakov s ťažkým
stupňom mentálneho postihnutia
s vyučovacím jazykom maďarským**

3. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	3. ročník C v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka,
- naučiť žiaka základy čítania.

OBSAH

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti

Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.

Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči.

Rozlišovanie prvej hlásky v slove.

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Komentovanie „tu a teraz“. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.

Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov k obrázkom.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou učiteľky.

Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.

Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom, odpoveď na otázku.

Jednoduché rozprávanie zážitku. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám.

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania

Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniiek a detských pesničiek.

Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava.

Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je potrebné hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku).

Nácvik čítania písmena **a**, **A** vo funkcii spojky s obrázkami. Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačených písmen.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete *vecné učenie, rozvíjanie grafomotorických zručností a rozvíjanie sociálnych zručností*. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii. Žiaci vzdelávaní vo variante C si v rámci predmetu RKS osvojujú aj čítanie.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky AAK.

Nakoľko praktické používanie prvkov AAK si vyžaduje určitú úroveň rozvoja motorických schopností, zaraďujeme medzi aktivity v predmete RKS cvičenia hrubej i jemnej motoriky, koordinačné cvičenia, hry na tréning imitácie pohybov a pod. Pre podporu výkonu hovorenej reči odporúčame zaradenie cvikov na správne dýchanie a rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov vo forme hry, ktoré je vhodné pripravovať v spolupráci s logopédom.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie sociálnych zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie sociálnych zručností	3. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačných schopností. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s mentálnym postihnutím.

Cieľom predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostriedku vyjadrovania **potrieb**, nadväzovania **kontaktov**, ako aj **výmeny** informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí .

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď., a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňujú schopnosti postarať sa o seba, o domácnosť.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačných schopností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- učiť sa vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom.

OBSAH

Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier.

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu prijateľným spôsobom v interakcii s inou osobou.

Primerané reagovanie na výzvu inej osoby.

Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí.

Rozlišovanie známych a neznámych osôb.

Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov.

Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.

Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom.

Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.

PROCES

Schopnosť počúvať nacvičujeme na krátkych, jednoduchých príbehoch, opakujúcich sa dejoch, v ktorých vystupujú najviac 2- 3 postavy.

Podľa individuálnych kapacít žiaka učíme spolupracovať pri jednoduchých domácich činnostiach.

Učíme žiaka nazývať spolužiakov v triede krstným menom, pomenovať osoby, s ktorými prichádza do kontaktu v školskom prostredí.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	3. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický

život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.

K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.

CIELE

- Zlepšiť hrubú motoriku rúk,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania,
- upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.

OBSAH

Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb.

Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.

Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu.

Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek.

Rozlišovanie veľkých a malých tvarov.

Obt'ahovanie písaných tvarov.

Nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov.

PROCES

Pri grafomotorických činnostiach používame mäkké ceruzky, používame fólie, na ktoré žiak píše zmazateľnou fixkou. Grafický záznam vhodne motivujeme a sprevádzame slovom. Postupne zvyšujeme nároky na presnosť vykonania.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	3. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný predmet v prípravnom až 10. ročníku špeciálnej základnej školy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- pomenovať niektoré časti ľudského tela,
- poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie svojho mena a priezviska, mená svojich rodičov, spolužiakov, učiteľa, príp. vychovávateľa.

Orientácia v priestore triedy, budovy školy, jedálne, telocvične.

Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy, jedálne.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom.
Režim dňa.

Pomenovanie častí vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy, pomenovanie častí tela iných osôb.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac.

Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, mucha, motýľ, včela.

Rastliny: kvety (ruža, tulipán, narcis) a stromy (jablň, hruška, slivka).

Diferenciácia chutí a vône.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh. Prírodné úkazy: búrka (blýskanie, hrmenie).

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka.

Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu.

Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie.

Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie.

Rozoznávajú d'alsích obchodov.

Rozpoznávajú d'alsích potravín.

Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.

Návšteva lekára: poznať úlohu lekára, zdravotnej sestry, správanie v čakárni a ordinácii.

PROCES

Prírodu žiaci spoznávajú v priamom kontakte na základe zmyslového vnímania.

Poznávajú prírodné javy a zmeny v prírode.

Učia sa orientovať v bežných situáciách.

Pri preberaní nového učiva nadväzujeme na osvojené učivo podľa individuálnych schopností žiaka.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	3. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

- Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.
- je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.
- Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 3.

OBSAH

Priradovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – vytváranie dvojíc a párov.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Osvojovanie pojmov málo – veľa.

Orientácia v priestore: utvrdzovanie pojmov dopredu- dozadu, hore – dolu.

Číslo 3. Počítanie do 3. Čítanie a písanie číslice 3.

Priradovanie predmetov k číslu 3, priradovanie čísla k predmetom.

Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

PROCES

Podľa individuálnych schopností žiaka vyberáme najpriateľnejšie metódy a formy na osvojenie učiva.

Individuálne môžeme zvyšovať triedenie predmetov do viacerých skupín, podľa viacerých kritérií. Učivo upevňujeme prostredníctvom riešenia úloh, ktoré zodpovedajú individuálnej úrovni žiaka.

Utvrdzujeme pomenovanie základných farieb.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	3. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	3

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do

spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším. Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie..

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

CIELE

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné činnosti,
- utvárať základné návyky pri stolovaní,
- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- pomenovať zariadenie kuchyne,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie tváre, rúk, česanie, úprava zovňajšku.

Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručnosti pri manipulácii s nimi.

Púšťanie a zastavovanie vody.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie.

Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou.

Rozopnutie veľkého gombíka s pomocou, sťahovanie zipsu.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou, používanie suchého zipsu.

Osvojenie si základných stravovacích návykov, jedenie s pomocou, používanie rúk pri jedení.

Spolupráca pri kŕmení, nácvik samostatného jedenia.

Nácvik pitia z pohára.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Upratovanie hračiek s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Práca v kuchyni – oboznámenie sa so zariadením, jeho pomenovanie.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Nácvik utierania prachu, polievania kvetov.

Práce v dielni

Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné.

Trhanie a krčenie papiera.

Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba.

Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie.

Skladanie jednoduchého puzzle. Skrutkovanie do perforovanej dosky.

Navliekanie rôznych predmetov : veľké korále, krúžky.

Oboznámenie sa s detským náradím a náčiním (kladivko, valček, lyžička, pohár a iné).

PROCES

Pokračujeme v nacvičovaní adekvátneho používania predmetov dennej potreby.

Snažíme sa o zvyšovanie samostatnosti žiakov pri sebaobslužných činnostiach.

Pri pracovných činnostiach zapájame reč vo forme verbalizácie vykonávanej činnosti.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	3. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj lateralít
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Obkresľovanie foriem – bodky, prerušované čiary.

Prekresľovanie zvislých a vodorovných čiar, kruhov a špirál.

Rozlišovanie základných farieb.

Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – maľovanky.

Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, tempery, prstové farby)

Liatie, kvapkanie, otláčanie, fŕkanie farby.

Zapúšťanie farby do navlhčeného podkladu.

Rozfukovať farebné škvrnky.

Maľovanie prstom prstovými farbami, tvorenie odtlačkov prsta, dlane, chodidla.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto a iné modelovacie materiály)

Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyt'ahovanie, gúľanie.

Modelovanie gule medzi dľaňami krúživým pohybom rúk, medzi dľaňou a podložkou krúživým pohybom rúk.

Postupne uplatňovať schopnosť splošťovať guľu.

Ohýbanie okrajov placky, vytváranie jednoduchých predmetov (miska, tanier).

Váľanie valčeka medzi dľaňami, medzi dľaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk, spracovanie valčeka rovnomerným tlakom rúk.

Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

PROCES

Námety žiakom vyberáme na základe zážitkov zo spoločných vychádzok a spoločnej činnosti.

Žiaci môžu modelovať aj na pieskovisku a pieskovom stole. Na rozvinutie grafického pohybu využívame voľné kreslenie (vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy).

Postupne učíme žiakov odpútať sa od umiestňovania kresby len na spodnom okraji papier a umiestňovať kresbu na celej ploche papiera.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	3. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde sa na základe hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

CIELE

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- prebúdať záujem o hudbu na princípe detskej hry,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.

OBSAH

Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.

Vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon).

Rytmizácia jednoduchých riekaniek (Medved'ku, daj labku; Haju, haju, hajušky a iné).

Jednoduché hry so spevom (Tanček; Na ručníček; a iné).

Nácvik piesní (Prší, prší; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Išla sova na tanec a iné).

Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne (Varila myšička kašičku; Jeden kováč kuje; Kvá, kvá, kvačica a iné).

PROCES

Vyberáme jednoduché ľudové piesne, ktoré sa deti ľahšie naučia.

Snažíme sa s nimi spievať každý deň.

Rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus. Realizáciou hudobno-pohybových hier, piesní a rečňovaniek uvoľňujeme telesnú, pohybovú a spevácku motoriku žiakov.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Zdravotná telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Zdravotná telesná výchova	3. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s autizmom, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie,

CIELE

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prijímania pravidiel,
- učenie prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním.

OBSAH

Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Hry: rolové, kontaktné.

Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela a so správnym postavením hlavy.

Posilňovanie chodidla cvičením chôdze naboso.

Chôdza bez pomoci daným smerom. Nosenie a ťahanie hračky počas chôdze.

Chôdza hore a dolu po schodoch.

Pochodovanie po vizualizovanej trase.

Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine.

Prekračovanie čiary pri chôdzi.

Lezenie: ľubovoľným smerom dopredu, lezenie po vizualizovanej trase.

Podliezanie prekážok.

Preliezanie nízkej prekážky.

Lezenie po mierne šikmej ploche.

Beh: zdokonaľovanie tichého našľapovania pri behu.

Beh v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu.

Beh vo voľnom útvare s vyhýbaním sa prekážkam.

Beh k stanovenej méte.

Nácvik vybehnutia na dohovorený signál.

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.

Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením.

Skok cez čiaru.

Poskoky v podpore s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží.

Preskakovanie nízkej prekážky z miesta.

Hádzanie a chytanie: nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi.

Kotúľanie lopty daným smerom k učiteľovi, kotúľanie lopty po šikmej ploche.

Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom.

Hádzanie lopty do terča a na cieľ.

Prehadzovanie ľahkých predmetov (papierové gule, lastovičky, penové loptičky) ponad vysokú prekážku.

Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.

Sezónne činnosti:

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, sánkované na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika. Odporúčame plávanie (podľa možností školy).

PROCES

Účinnou metódou osvojovania pohybových úkonov žiaka je imitácia pohybov učiteľa.

Počas hodiny sa snažíme zabezpečiť dostatočnú a rozmanitú pohybovú aktivitu žiaka a plynulé striedanie fázy jednoduchej telesnej záťaže a fázy odpočinku.

Zohľadňujeme individuálne možnosti žiakov.

Prostredníctvom skokov rozvíjame odvahu žiakov.

Pomáhame prekonávať strach z jazdy na sánkach.

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom
maďarským, Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

**Obsah vzdelávania
pre žiakov s ťažkým
stupňom mentálneho postihnutia
s vyučovacím jazykom maďarským**

4. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	4. ročník C v.
ŠVP	4
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	4

CIELE

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka,
- naučiť žiaka základy čítania.

OBSAH

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti

Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove.

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Komentovanie „tu a teraz“. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich

miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov k obrázkom.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou učiteľky. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom, odpoveď na otázku. Jednoduché rozprávanie zážitku. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám.

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania

Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniiek a detských pesničiek.

Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava.

Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je potrebné hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku).

Nácvik čítania písmena a, i, I vo funkcii spojky s obrázkami.

Hlásky a písmená a, i, I, m, M. Slabiky ma, mi. Slová. Obrázkové (maľované) čítanie.

Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete *vecné učenie, rozvíjanie grafomotorických zručností a rozvíjanie sociálnych zručností*. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a

precvičovanie ich používania v komunikácii. Žiaci vzdelávaní vo variante C si v rámci predmetu RKS osvojujú aj čítanie.

Vhodnou formou aktivít je cieleňé vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (AAK).

Nakoľko praktické používanie prvkov AAK si vyžaduje určitú úroveň rozvoja motorických schopností, zaraďujeme medzi aktivity v predmete RKS cvičenia hrubej i jemnej motoriky, koordinačné cvičenia, hry na tréning imitácie pohybov a pod. V komunikácii podporujeme paralingvistické prejavy, gestiku, mimiku, posunky a posunky sprevádzajúce hovorenú reč.

Pre podporu výkonu hovorenej reči odporúčame zaradenie cvikov na správne dýchanie a rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov vo forme hry, ktoré je vhodné pripravovať v spolupráci s logopédom.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie sociálnych zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie sociálnych zručností	4. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- vyjadrovať súhlas a nesúhlas, radosť a hnev prijateľným spôsobom,
- učiť sa poprosiť, poďakovať, pozdraviť,
- učiť sa starostlivosti o obľúbené hračky.

OBSAH

Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier, vedenie k spolupráci v kolektíve.

Primerané reagovanie na výzvu inej osoby.

Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí.

Starostlivosť o obľúbené hračky.

Navodenie citového prežívania.

Budovanie schopnosti empatie.

Adekvátne reagovanie na správanie iných ľudí.

Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov.

Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.

Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom.

Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.

PROCES

Snažíme sa o spontánne zapájanie žiakov do hier a činností. S pomocou učiteľa postupne riešia jednoduchú úlohu. Učíme ich prejavovať radosť z vlastného úspechu a pocit uspokojenia z hry alebo činnosti. Postupne sa snažíme o nadväzovanie a udržanie kontaktu s inými osobami s ohľadom na seba a na druhých. Vedíme ich k vnímaniu nálady druhých, k vyjadrovaniu priateľských citov.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	4. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Zlepšiť hrubú motoriku a jemnú motoriku rúk so zameraním na prsty,
- zlepšiť schopnosť koncentrácie pozornosti,
- rozvíjať koordináciu oko - ruka,
- upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.

OBSAH

Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb.

Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.

Opakovanie a utvrdenie nacvičovaných tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, kruhy, ovály, vlnovky, slučky.

Rozlišovanie veľkých a malých tvarov, obťahovanie písaných tvarov.

Samostatné písanie jednotlivých tvarov.

Nacvičovanie držania ceruzky pri písaní v liniatúre.

Nacvičovanie písania so správnym prítlakom.

PROCES

Najprv vyvodíme žiadaný tvar, potom ho so žiakmi nacvičujeme. Nacvičený veľký tvar postupne zmeňujeme. Vhodnou motiváciou a striedaním činnosti udržiavame záujem o spresňovanie písania daného tvaru.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	4. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Poznať osobné údaje,
- rozlišovať pohlavie,
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- pomenovať ďalšie časti ľudského tela,
- poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie mien blízkych ľudí.

Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia.

Orientácia v priestore: orientácia v budove školy, odkladanie predmetov v priestore triedy.

Pomenovanie zariadenia triedy, jedálne.

Orientácia v čase: porozumenie časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom.

Utvrdenie pomenovania častí vlastného tela a tela iných osôb.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút, hus, kačica.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac.

Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, drozd, muchy, motýľ, včela.

Rastliny: izbové a lúčne rastliny (podľa miestnych podmienok), stromy (jablň, hruška, slivka, orech, čerešňa). Diferenciácia chutí a vône.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia, počasie.

Orientácia v bežných životných situáciách

Cestovanie autom a verejným dopravným prostriedkom.

Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie.

Obchod: nakupovanie dvoch potravinových tovarov s pomocou a platenie s pomocou.

Rozoznávanie ďalších obchodov podľa miestnych podmienok.

Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.

Úloha lekára, zdravotnej sestry, poznanie pojmu chorý – zdravý, teplomer – teplota.

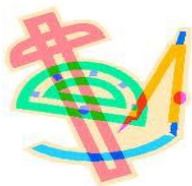
Vyjadrenie svojho zdravotného problému.

PROCES

So základnými poznatkami o prírode sa žiaci oboznamujú na základe zmyslového vnímania, v priamom kontakte. Prakticky sa učia orientovať v bežných životných situáciách. Učíme ich chápať priestorové vzťahy, ktorými sa určuje poloha vecí v priestore vzhľadom k vlastnej osobe a vzájomnú polohu dvoch rôznych vecí.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	4. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- utvrdiť si rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 4,
- oboznámiť sa so základnými geometrickými tvarmi.

OBSAH

- Priradovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – vytváranie dvojíc a párov.
- Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
- Utvrzovanie pojmov malý – veľký, málo – veľa.
- Orientácia v priestore: nad - pod.
- Číslo 4. Počítanie do 4. Čítanie a písanie číslice 4.

- Priradovanie predmetov k číslu 4, priradovanie čísla k predmetom.
- Vytváranie skupín o danom počte predmetov.
- Oboznamovanie sa so základnými geometrickými tvarmi.

PROCES

Podľa individuálnych schopností žiaka sa snažíme rozvíjať jeho matematické schopnosti, priestorovú predstavivosť a psychomotoriku. Pri vytváraní skupín o danom počte predmetov využívame ľahké rytmické riekanky a básničky, ktorých súčasťou je počítanie.

Pri oboznamovaní sa so základnými geometrickými tvarmi využívame manipuláciu s drevenými a plastovými stavebnicami.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	4. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CIELE

- Osamostatňovať sa pri praktickom osvojení hygienických návykov,
- upevňovať základné samoobslužné činnosti,
- osvojovať návyky kultúrneho a estetického stolovania,
- rozvíjať senzomotorickú a vizuomotorickú kontrolu,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozlišovať a pomenovať predmety určené k stolovaniu,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou.

Utváranie zručností pri manipulácii s hygienickými potrebami. Úprava zovňajšku.

Púšťanie a zastavovanie vody v umývadle, splachovanie na toalete.

Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.

Stolovanie: zaujatie svojho miesta v jedálni, sedenie za stolom, jedenie s pomocou, používanie lyžice pri jedení, pitie z pohára.

Práce v domácnosti

Odkladanie hračiek a rôznych predmetov na určené miesto.

Odkladanie odevu a obuvi.

Práca v kuchyni – nalievanie čaju, mlieka, malinovky.

Jednoduché prestieranie s pomocou.

Umývanie ovocia.

Utierania prachu podľa pokynov, polievania kvetov.

Práce v dielni

Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné.

Skladanie a lepenie papiera.

Skladanie mozaiky podľa farby, tvaru a veľkosti.

Manipulácia so stavebnicovými tvarmi: ukladanie na seba do výšky, vedľa seba do dĺžky.

Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie, nasúvanie, navliekanie, vhadzovanie.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Skrutkovanie do perforovanej dosky.

Navliekanie rôznych predmetov : veľké korále, krúžky.

Rozlišovanie a pomenovanie detského náradia (kladivko, valček, lyžička a iné).

PROCES

Pokračujeme v osvojovaní si hygienických, kultúrnych a pracovných návykov. Pozitívnu motiváciou podporujeme samostatnosť pri všetkých úkonoch základnej starostlivosti o seba.

Praktickou manipuláciou s predmetmi sa učia na elementárnej úrovni pochopiť ich účelné fungovanie. Žiakom poskytujeme čo najviac príležitostí na aktívnu a samostatnú manipuláciu s predmetmi. Vzhľadom na aktuálnu úroveň pracovných zručností a celkovú pracovno-motivačnú spôsobilosť žiaka uplatňujeme individuálny prístup.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	4. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať hmatové vnímanie,
- orientovať sa na ploche,
- vyjadriť slovné obsah kresby.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Obkresľovanie foriem.
- Prekresľovanie čiar, kruhov a špirál.
- Rozlišovanie základných farieb.
- Vyfarbovanie predkreslených tvarov.
- Kresba farebnými školskými kriedami na papier A3

Maľba (tampón, drievko, štetec, akvarelové farby, tempery, prstové farby)

- Maľovanie prstom prstovými farbami, tvorenie odtlačkov.
- Nanášanie farby na výkres štetcom.
- Maľovanie temperovými farbami na mokrý podklad.
- Pokrývanie plochy rozmanitými farbami, kladenými vedľa seba.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto a iné modelovacie materiály)

- Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie.
- Spracovanie väčšieho kusu modelovacej hmoty.
- Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.
- Vytváranie trojrozmerných tvarov, naznačenie objemu.

PROCES

Snažíme sa u detí rozvíjať koordináciu zraku a ruky, dôsledne zaraďujeme cvičenia jemnej motoriky. Pri modelovaní ich vedieme k tomu, aby sa pokúsili vystihnúť trojrozmernosť. Rešpektujeme individuálne možnosti dieťaťa, striedame rozlične veľké formáty, hrubší i tenší grafický materiál. Realizujeme relaxačné výtvarné techniky s využitím prvkov arteterapie.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	4. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus,
- adekvátne reagovať pohybom na charakteristické zvuky niektorých rytmických nástrojov na základe sluchového vnímania,
- utvárať pozitívny vzťah k spevu a hudbe prostredníctvom citového zážitku,
- utvárať základný repertoár popevkov riekankového charakteru a detských piesní.

OBSAH

Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária

(paličky, bubon).

Rytmizácia krátkych riekaniek a piesní hrou na tele.

Imitovanie prejavu hudobného nástroja.

Osvojovanie si základov pohybovej kultúry a rytmiky.

Vyjadrovanie charakteru skladby pohybom (pochod, kolísanie).

Jednoduché hry so spevom.

Nácvik jednoduchých detských piesní s rozličným tempom a rozdielnou dynamikou.

Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.

PROCES

Pri hudobno-pohybových činnostiach učíme žiakov dodržiavať rýchle a pomalé tempo hudby, pohybom vyjadrovať výrazné dynamické kontrasty. S oporou o hlas učiteľky ich učíme spievať prirodzene, s primeranou intenzitou a plynule, vzhľadom na ich individuálne schopnosti. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využívať ako prostriedok muzikoterapie. Počúvanie hudby odporúčame realizovať v trvaní najviac 3 – 4 minút.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Zdravotná telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Zdravotná telesná výchova	4. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- utvárať správnu koordináciu pohybov,
- posilňovať vôľové vlastnosti,
- v pohybových činnostiach rozvíjať individualitu a prosociálne správanie,
- utvárať schopnosť podriaďiť sa skupine pri spoločnej telovýchovnej aktivite.

OBSAH

Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Hry: rolové, kontaktné.

Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela.

Chôdza po akupresúrnom chodníku.

Chôdza daným smerom, hore a dolu po schodoch.

Pochodovanie po vizualizovanej trase.

Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine.

Prekračovanie prekážok.

Lezenie: po vizualizovanej trase.

Podliezanie a preliezanie prekážok.

Lezenie po mierne šikmej ploche.

Beh: v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu.

Beh s vyhýbaním sa prekážkam, k stanovenej méte.

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.

Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením, skok cez čiaru.

Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží.

Preskakovanie nízkej prekážky z miesta.

Hádzanie a chytanie: chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche.

Kotúľanie lopty daným smerom, po šikmej ploche.

Chytania lopty hodenej učiteľom.

Hádzanie lopty do terča a na cieľ.

Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.

Sezónne činnosti:

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, sánkovanie na miernom svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúčame plávanie (podľa možností školy).

PROCES

Využívame rehabilitačné techniky, globálnu a lokálnu relaxáciu.

Precvičujeme orientáciu v priestore. Zaradujeme cvičenia na rozvoj kinesteticko-diferenciačnej schopnosti, aby vnímanie, rozlišovanie a motorická akcia tvorili prirodzenú jednotu. Pri týchto cvičeniach je vhodné využívať rôzne druhy ľahkých lôpt, napríklad stolnotenisovú, softtenisovú, tenisovú.

Rámcový obsah vzdelávania pre 4. ročník s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom maďarským bol schválený pedagogickou radou 30.08.2012.

V Rimavskej Sobote, 30.08.2012

PaedDr. Iveta Tóthová
riaditeľka školy

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom
maďarským, Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Obsah vzdelávania

**pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým
stupňom mentálneho postihnutia**

s vyučovacím jazykom maďarským

5. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	5. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CIELE

- Rozvíjať expresívne vyjadrovanie potrieb symbolmi,
- vyjadrovať potrebu nasýtiť hlad a smäd prostredníctvom komunikačného symbolu na úrovni primeranej porozumeniu nezávisle na situačnom kontexte,
- spontánne komunikovať hygienické potreby, nezávisle na situačnom kontexte,
- zlepšovať schopnosť abstrakcie používaných komunikačných prostriedkov,
- vedieť čítať jedno a dvojslabičné slová pozostávajúce z nacvičovaných písmen,
- podieľať sa na reprodukcii textu – vedieť odpovedať na otázky k vypočítanému textu alebo vybrať na jej základe správny obrázok.

OBSAH

Vyjadrovanie širokého repertoáru potrieb ukazovaním na symboly úrovne adekvátnej úrovni myslenia žiaka;

Zámerné modelovanie situácií evokujúcich vyjadrenie určitých potrieb, s cieľom prejaviť spontánne bežné fyziologické potreby - nezávisle na komunikačnej situácii (vyradiť z denného režimu symboly aktivít: jesť, WC a pod.);

využívanie neverbálnej komunikácie s dieťaťom aj na plánovanie najbližších aktivít (spočiatku aktuálneho dňa, ďalšieho dňa, postupne vzdialenejšieho časového úseku);

Opakovanie a utvrdzovanie čítania písmen a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.

Hláska a písmeno **a, A**.

Slabiky **ma, Ma**.

Samohlásky **e, i, o, u**.

Skladanie slabík do slov.

Počúvanie čítania krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami.

Nácvik jednoduchých odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom, vyhľadávanie ilustrácií súvisiacich s prečítaným textom,

Vyhľadávanie kľúčových slov alebo obrázkov súvisiacich s vypočutým textom podľa učiteľovho napovedania.

samostatný výber a priradovanie slov k ilustráciám súvisiacich s prečítaným textom.

Nácvik písania nových písmen zo zložky čítanie, opakovanie a utvrdzovanie písania písmen a slabík, slov doteraz vyučovaných, ich odpisovaním podľa predpísaného vzoru.

PROCES

Pri písaní písmen a slov žiak píše písané tvary písmen len v prípade, že to zvláda bez väčších problémov, v prípadoch, kde písanie písaných tvarov písmen je pre žiaka komplikáciou, upúšťa sa od neho.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie sociálnych zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie sociálnych zručností	5. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačných schopností. Rozvíjanie sociálnych zručností je

preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s mentálnym postihnutím.

Cieľom predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostriedku vyjadrovania **potrieb**, nadväzovania **kontaktov**, ako aj **výmeny** informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí .

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď., a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňujú schopnosti postarať sa o seba, o domácnosť.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačných schopností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb,
- vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
- zlepšovať schopnosti kooperatívnej spolupráce v rámci skupiny detí,
- byť samostatnejší spontánnejší v nadväzovaní, udržaní a ukončení sociálnych interakcií s inými deťmi
- učiť sa vedomosti o sebe samom a sprostredkovať ich okoliu sociálne prijateľným spôsobom,
- rozširovať hygienické návyky a domáce zručnosti podľa individuálnych potrieb, kapacít každého dieťaťa.

OBSAH

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych situáciách s dospelým, aj inými deťmi.

Učiť sa základné osobné údaje/ informácie o sebe samom a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách (ako sa dieťa volá, kde býva, kedy sa narodilo, či má súrodencia atď.).

Osvojovanie si základných pravidiel spoločenského správania sa (prosba, pozdrav, ospravedlnenie).

Starostlivosť o obľúbené hračky.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	5. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.

K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.

CIELE

- Vedieť obkresliť predpísaný tvar obrazca, písmena,
- nacvičiť napodobňovanie napísania predpísaného tvaru.

OBSAH

Obkresľovanie makiet s geometrickými a inými tvarmi.

Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka.

Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov.

Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: e, m, i, o, u.

Písanie tvaru preberaných písmen podľa predpísaného vzoru.

Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka vytváraného v predmete čítanie.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	5. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný predmet v prípravnom až 10. ročníku špeciálnej základnej školy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
- poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

- Mená príbuzných.
- Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia, veku: dieťa, dospelý, starý, mladý.
- Orientácia v čase: ročné obdobia, ich názvy, poznanie názvov dní v týždni.
- Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore.
- Spoznávanie najbližšieho okolia školy.
- Spoznávanie vlastného tela: ukázanie šiestich pomenovaných častí svojho tela na iných.

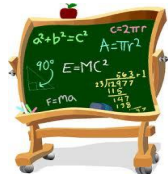
Poznávanie prírody

- Zmeny v prírode podľa ročných období.
- Zmeny počasia podľa ročných období.
- Ďalšie domáce zvieratá.
- Ďalšie voľne žijúce zvieratá.
- Niektoré voľne žijúce vtáky.
- Izbové a lúčne kvety.
- Rozoznávajúce ihličnatých a listnatých stromov.

Orientácia v bežných životných situáciách

- Verejná doprava, cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka.
- Telefonovanie: samostatne vytočiť telefónne číslo.
- Pošta: poslať pohľadnicu, list s pomocou.
- Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla.
- Využitie služieb s pomocou: holičstvo, kaderníctvo.
- Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu.
- Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: hotel, chata a iné.
- Vedieť vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť si odmerať telesnú teplotu.
- Spoločná návšteva zdravotného strediska.
- Spoločná návšteva lekárne.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	5. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

- Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.
- je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.
- Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- Tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- oboznámenie sa s tvarmi a povrchnými materiálmi,
- poznať farby,

- orientovať sa v priestore,
- pochopiť množstvo 5,
- vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy.

OBSAH

- Porovnávanie predmetov podľa vlastností,
- triedenie predmetov podľa vlastností,
- vzťahy: väčší – menší,
- orientácia v priestore, vzťahy: vpravo – vľavo,
- číslo 5, počítanie do 5, čítanie a písanie číslice 5,
- priradovanie predmetov k číslu 5,
- priradovanie čísla 5 k predmetom,
- kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik.

PROCES

Žiaci si utvrdzujú získané vedomosti, vytvárajú skupiny z rozličných predmetov podľa danej vlastnosti, oboznamujú sa s tvarmi a povrchmi materiálov, učia sa kresliť kruh, štvorec a obdĺžnik podľa predlohy. Manipuláciou s predmetmi sa učia pochopiť množstvo 5, priradiť ho k číslu a naopak. Učia sa pravo-ľavej orientácii (návrik vzhľadom k osobe žiaka).

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	5. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do

spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším. Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri základných sebaobslužných zručnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- rozvíjať sociálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály,
- poznávať pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou.

Hygiena na WC, splachovanie.

Mužské a ženské WC – rozlíšenie.

Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou.

Osvojiť si rozlíšenie prednej a zadnej časti oblečenia.

Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou.

Zapínanie a rozopínanie veľkého gombíka s pomocou.

Používanie zipsu, patentov.

Osvojenie si základných stravovacích návykov.

Samostatné používanie lyžice pri jedle.

Používanie naberačky.

Zdvihnutie a pitie z pohára, ak je pohár držaný jednou rukou, vedieť ho položiť späť na stôl.

Práce v domácnosti

Primerané používanie predmetov každodenného života.

Odkladanie predmetov na určené miesto.

Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto.

Používanie ramienka na šaty.

Utieranie prachu podľa pokynov s miernou pomocou.

Polievanie kvetov podľa pokynov s miernou pomocou.

Zametanie a utieranie podlahy.

Pozbieranie odpadkov do koša.

Základy bezpečnosti v domácnosti, najmä v kuchyni.

Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu s miernou pomocou.

Osvojiť si základy bezpečnosti v kuchyni.

Udržiavanie poriadku na stole: odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad, odkladanie čistého riadu na určené miesto.

Utieranie a umývanie stola.

Natieranie na chlieb.

Umývanie ovocia a zeleniny.

Nalievanie nápoja do pohárov, s pomocou.

Balenie a rozbaľovanie desiaty.

Práce v dielni

Skladanie, prekladanie a lepenie papiera.

Rozkladanie a skladanie škatúľ.

Strihanie s pomocou: držať a pohybovať s papierom pri strihaní.

Skladanie mozaiky podľa farby a tvaru, postupnosti.

Montážne a demontážne práce so skladačkami.

Oboznámenie sa s náradím: kliešte.

PROCES

Žiaci si zvyšujú samostatnosť a rozširujú si jednoduché pracovné zručnosti v domácnosti a v dielni.

Pri činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	5. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,

- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- zúčastňovať sa na skupinových výtvarných aktivitách.

OBSAH

Na základe priameho pozorovania prírodnín, sledovaním ich tvarov, štruktúr, farebnosti, vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti - kôra stromov, rastliny, konáre, listy. Prírodné materiály dotvárajú a výtvarne s nimi pracujú – odtlačujú, vtlačujú do vhodných materiálov, nalepujú, prenášajú na plochy.

Kresba (ceruza, rudka, fixka, voskový pastel, suchý pastel)

- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu – lopta, snehuliak, slnko, jablko, zo štvorca – šatka, utierka, z obdĺžnika – dvere, okno, kniha.
- Maľovanky – vyfarbovanie.

Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, temperové farby)

- Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie.
- Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek. Dbáme na vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách.

Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína)

- Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov.
- Modelovanie základných tvarov z modelovacej hmoty: guľka, valček, placka.
- Modelovanie jednoduchej skutočnosti - ovocie, zelenina, nádoby, hračky a iné.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	5. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde sa na základe hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

OBSAH

Počúvanie jednoduchých piesní (rôzny žáner, vo veľkej miere závislý od individuálnych osobitostí každého dieťaťa),

Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.,

Učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Zdravotná telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Zdravotná telesná výchova	5. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s autizmom, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,

- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky,

lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

CIELE

- Zvyšovanie samostatnosti pri vykonávaní pohybových aktivít,
- rozvoj verbálnych schopností vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- učenie prijímaniu pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- rozvíjanie schopnosti zúčastňovať sa spoločných pohybových aktivít pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti.

OBSAH

Pohybové hry, zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy.

Riekanky, detské pesničky spojené s pohybom, resp. rolové hry, kontaktné hry, .. .

Loptové hry.

Aktivity na cvičenie rovnováhy, lateralitu a koordináciu pohybov.

Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.

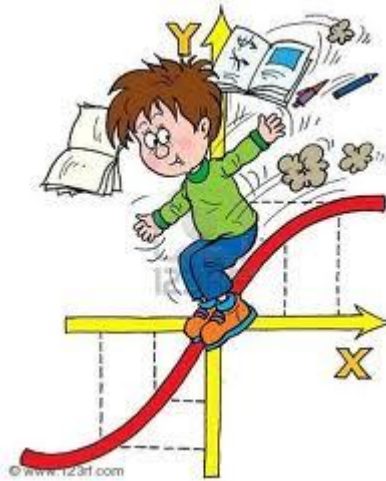
**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom
maďarským, Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Obsah vzdelávania

**pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým
stupňom mentálneho postihnutia**

s vyučovacím jazykom maďarským

6.ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	6. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CIELE

- Rozvíjať expresívne vyjadrovanie potrieb,
- rozvíjať schopnosti výberu,
- rozvíjať schopnosti často používané pri hraní hier,
- aktívne spolupracovať pri vykonávaní hygienických návykov a sebaobsluhy,
- vedieť formulovať jednoduchú vetu, - vedieť odpovedať na otázky jednoduchou vetou.

OBSAH

Nacvičovanie formulácie zložitejších (4 – 5 slovných) viet.

Odpovedanie na otázky jednoduchou (2 -3 slovnou) vetou.

Nácvik rečovaniiek, vyčítaniiek, básničiek.

Počúvanie krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami.

Nácvik jednoduchých odpovedí na otázky súvisiace s vypočutým textom, vyhľadávanie kľúčových slov alebo obrázkov súvisiacich s textom.

Opakovanie a utvrdzovanie čítania písmen a slov z predchádzajúceho ročníka.

Nácvik hlásky a písmena **I, L**. Skladanie slabík **la, le, li, lo, lu** do slov.

Čítanie dvojslabičných slov.

Rozlišovanie začiatkovej hlásky v slove sluchovou analýzou.

PROCES

Rozvíjame už naučené verbálne vyjadrovanie žiakov.

Rozvíjame zrkové a sluchové vnímanie, schopnosť žiakov počúvať reč a iné zvuky.

Žiaci rozlišujú silu zvuku (silný – slabý), výšku zvuku (vysoký – nízky).

Rozvíjame schopnosť fonematickej diferenciacie. Volíme krátke slová.

Riekanky a krátke básničky nacvičujeme rytmizáciou.

Nacvičujeme pozdravy a poďakovanie, spontánne žiadanie predmetov, hračiek.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie sociálnych zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie sociálnych zručností	6. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačných schopností. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s mentálnym postihnutím.

Cieľom predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostriedku vyjadrovania **potrieb**, nadväzovania **kontaktov**, ako aj **výmeny** informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí .

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď., a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňujú schopnosti postarať sa o seba, o domácnosť.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačných schopností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
- rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie s inými deťmi,
- vedieť sprostredkovať vedomosti o sebe okoliu prijateľným spôsobom.

OBSAH

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych situáciách s dospelým a s deťmi.

Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom.

Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu.

Osvojovanie si základných osobných údajov a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, mená súrodencov).

PROCES

Vedíme žiakov k trpezlivosti, k schopnosti čakať na uspokojenie svojich potrieb.

Zvyšujeme samostatnosť pri hygienických návykoch, sebaobsluhy a domácich zručnostiach.

Žiaci si osvojujú základné pravidlá spoločenského správania (pozdrav, poďakovanie, prosba) v škole i na verejnosti.

Rozvíjame schopnosť žiaka k spolupráci pri práci v skupine s ostatnými.
Odstraňujeme zlozvyky.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	6. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.

K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.

CIELE

- Utvrdiť správne sedenie a držanie písacích potrieb,

- rozvíjať grafomotorické zručnosti a priestorovú orientáciu,
- rozvíjať koordináciu zrak – ruka pri písaní.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.

Nácvik listovania v knihe.

Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov.

Opakovanie nacvičených tvarov (šikmé zuby, zátrh).

Upevnenie písania tvaru písmen e, m, i, o, u.

Nacvičovanie písania písmena l.

Nacvičovanie písania slabík **me, mi, le, li, lo, lu**.

PROCES

Pri písaní je nutné uskutočňovať všetky pohyby uvoľnene, pokiaľ možno plynulo.

Pri cvičeniach využívame motivované pohyby vychádzajúce z ramenného kĺbu, zápästia a pohybu dlane a prstov.

Snažíme sa o postupné zmenšovanie a spresňovanie písaných tvarov.

Pri písaní s perom dbáme na odstraňovanie tlaku pera na papier.

Ak postihnutie dieťaťa znemožňuje zvládnuť grafomotorickú náročnosť písania, odporúčame zaradiť prácu s PC.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	6. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný predmet v prípravnom až 10. ročníku špeciálnej základnej školy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v blízkom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
- poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznávanie mien blízkych osôb.

Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia.

Rozlišovanie ľudí podľa veku: bábätko, dieťa, dospelý, starý – mladý.

Orientácia v čase: názvy ročných období, názvy dní v týždni.

Orientácia v priestore: pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, poznávanie najbližšieho okolia školy.

Poznávanie vlastného tela : vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi šesť častí ľudského tela. Vymenovať časti ľudskej tváre (oči, uši, nos, ústa, jazyk, zuby).

Poznávanie prírody

Zmeny v prírode podľa ročných období. Vlastnosti snehu a ľadu.

Zmeny počasia podľa ročných období – odievanie podľa počasia.

Domáce zvieratá: hus, kačica, baran, ovca, krava, kôň.

Voľne žijúce zvieratá: zajac poľný, jež.

Vtáky a hmyz: drozd, bocian, lienka.

Kvety: snežienka, fialka.

Stromy: ihličnaté (borovica), listnaté (breza).

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava (rozlišovanie dopravných prostriedkov), cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka.

Telefonovanie: poznať telefónne číslo domov, vedieť vytočiť/vytúkať číslo. Nácvik používania mobilného telefónu.

Pošta: orientácia na pošte. Poslať pohľadnicu, list s pomocou.

Obchod : zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla 1 €, 2 €, 5 €.

Oboznámenie sa s verejnými službami. Holičstvo, kaderníctvo- využitie služieb s pomocou.

Objednať jedlo a pite s pomocou, podľa ponuky personálu.

Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: ubytovňa, hotel, chata.

Vedieť vyjadriť bolesť, opísať zdravotný problém, odmerať si teplotu.

Spoločná návšteva zdravotného strediska, orientácia v budove, umiestnenie ordinácie detského lekára.

Spoločná návšteva lekárne. Vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou.

PROCES

Žiaci si prehľbujú elementárne poznatky o prírode, pozorujú zmeny počasia, učia sa obliecť sa primerane k počasiu. Pozorujú zmeny v prírode v jednotlivých ročných obdobiach. Prakticky sa oboznamujú s vlastnosťami ľadu a snehu.

Rozoznávajú a vedia pomenovať domáce a voľne žijúce zvieratá. Prakticky sa učia rozoznávať ihličnatý strom od listnatého. Rozoznávajú dopravné prostriedky, majú osvojenú techniku nastupovania a vystupovania, správanie sa v dopravnom prostriedku, bezpečnosť počas jazdy. Nacvičovanie orientácie v bežných životných situáciách závisí od úrovne schopností jednotlivých žiakov

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	6. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

- Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.
- je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.
- Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- vedieť sa orientovať v priestore, - pochopiť množstvo 6.

OBSAH

- Porovnávanie predmetov podľa vlastností.
- Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
- Osvojovanie pojmov kratší – dlhší.
- Orientácia v priestore: pred – za.

- Číslo 6. Počítanie do 6. Čítanie a písanie číslice 6.
- Priradovanie predmetov k číslu 6, priradovanie čísla k predmetom.
- Vytváranie skupín o danom počte predmetov.
- Pomenovanie a priradovanie k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik.

PROCES

Pri triedení zvyšujeme náročnosť od ľahko rozlíšiteľných predmetov až po podobné. Hravými formami a rôznorodými situáciami vzbudzujeme u žiakov záujem o matematiku, rozvíjame schopnosti pozorovať, porovnávať a triediť, hľadať a objavovať a získané vedomosti vedieť aplikovať v ich reálnom živote.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	6. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo

činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaradíme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším. Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpal, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.

Používanie hygienických potrieb.

Osvojovanie hygienických návykov bez/s miernou pomocou.

Vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky.

Hygiena na WC, splachovanie. Rozlišovanie toaliet.

Obliekanie a vyzliekanie bez/s miernou pomocou.

Spôľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov.

Obúvanie a vyzúvanie bez/s miernou pomocou.

Zapínanie a rozopínanie gombíka, používanie zipsu a patentov.

Elementárne pravidlá stolovania.

Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru s pomocou.

Práce v domácnosti

Samostatné odkladanie hračiek a predmetov na určené miesto.

Samostatné odkladanie odevov a obuvi na určené miesto.

Používanie ramienka na šaty.

Utieranie prachu a polievanie kvetov podľa pokynov.

Pozbieranie odpadkov do koša.

Základy stolovania. Samostatné prestieranie: plytký a hlboký tanier, príbor.

Udržiavanie poriadku na stole: odkladanie špinavého riadu.

Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Hygiena stola po jedle.

Príprava raňajok: natieranie masla a džemu na chlieb a pečivo, nalievanie čaju, mlieka, kakaa do hrnčekov.

Umývanie ovocia a zeleniny.

Práce v dielni

Skladanie, prekladanie, lepenie a strihanie papiera.

Rozkladanie a skladanie škatúl, ukladanie drobných predmetov do škatúl.

Skladanie jednoduchej mozaiky.

Skladanie veže z piatich až šiestich kociek po predvedení.

Vkladanie drevených klincov do perforovanej dosky.

Navliekanie väčších korálok.

Oboznamovanie sa s rôznymi druhmi materiálov.

Oboznámenie sa s náradím: kladivo, píłka, kliešte, pilník.

PROCES

Pri prácach v domácnosti si žiaci osvojujú zásady bezpečnej manipulácie s vidličkou a nožom. Pri práci s nožnicami dbáme na správne držanie tela, bezpečnú vzdialenosť nožníc od očí, dodržiavanie bezpečnej vzdialenosti medzi jednotlivými žiakmi.

Učíme ich rozlišovať základné nástroje na prácu s drevom.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	6. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej

motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prispôbovať sa požiadavkám skupiny.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

- Kreslenie základných geometrických tvarov s maketou, podľa predlohy.
- Kresba predmetov vychádzajúcich z kruhu, štvorca a z obdĺžnika.
- Vyfarbovanie ohraničenej plochy – maľovanky.
- Kreslenie pomocou predtlaču.
- Kresba hlavonožca.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)

- Maľba vychádzajúca z dotvárania farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek, štvorcovej siete v dvoj- a trojfarebných kombináciách.
- Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie.
- Rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit)

- Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka.
- Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov: ovocie, zelenina, pečivo, rozličné nádoby točením ušľaného valčeka.

PROCES

Pri výtvarných činnostiach využívame ich terapeutické pôsobenie, vyberáme vhodné relaxačné činnosti, ktoré sú spojené s emocionálnym prežívaním žiakov.

Základné poznatky o kresbe a maľbe dávame žiakom formou hry. Pri hodnotení prác posilňujeme tvorivosť žiakov.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	6. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde sa na základe hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova
- na princípe detskej hry budovať záujem o hudbu,
- rozoznávať ľudský hlas a hudobný nástroj,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky,

OBSAH

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dĺžky (dlhý tón/zvuk – krátky), intenzity (hlasný – tichý), hudobný nástroj – ľudský hlas.

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej hudby.

Rytmizácia jednoduchých detských piesní tleskaním, vyťukávaním, hrou na telo.

Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel).

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov bubon – klavír – trúbka.

Počúvanie jednoduchých detských piesní rôzneho žánru, hudobné skladby – uspávanka.

Osvojovanie si jednoduchých piesní: Čo by koza neskákala; Bude zima; Išiel strašiak; Fúkaj, fúkaj teplý vetrík a iné.

PROCES

Rytmizáciou riekaniek a pohybovými hrami vytvárame predpoklady na primerané vnímanie hudby a spevu, uvoľňujeme motoriku žiakov. Snažíme sa o zjednocovanie kolektívneho spevu a kultivovaný hudobný prejav. Učíme žiakov pohybovým prejavom, ktoré vychádzajú z hudby (uspávanka – pochod).

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Zdravotná telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Zdravotná telesná výchova	6. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s autizmom, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,

- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,

- zlepšovať schopnosť sebakontroly,
- naučiť sa dodržiavať poradie v skupine,
- zvýšiť úroveň základných pohybových schopností,
- rozvíjať pozornosť, - rozvíjať priestorovú a časovo-sledovú pamäť.

OBSAH

Pohybové hry zamerané na uvedomenie si telesnej schémy.

Chôdza: upevňovanie správneho držania tela, vyrovnaný chrbát.

Chôdza v zástupe za učiteľom.

Chôdza po čiare, po lane.

Nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným doprovodom.

Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.

Chôdza po špičkách.

Prekračovanie vhodných prekážok.

Lezenie: po kolenách smerom vpred, po vizualizovanej trase.

Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.

Podliezanie napnutého švihadla.

Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke.

Beh: beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.

Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.

Skoky: poskoky na mieste, znožmo i striedavo, daným smerom.

Skok z miesta, skok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou. Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou.

Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie: chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.

Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky. Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.

Prihrávky vo dvojiciach.

Nácvik kopu do lopty.

Kolektívne hra s využitím lopty.

Sezónne činnosti:

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy).

PROCES

Pravidelne zaraďujeme cvičenia na rozvoj koordinácie, rovnováhy a laterality, na zvýšenie svalového tonusu a sily, na zväčšenie objemu svalov.

Pri cvičení je dôležitá učiteľova individuálna pomoc žiakom vzhľadom k ich schopnostiam.

Učíme žiakov orientovať sa v priestore vo vzťahu k vlastnej osobe.

Snažíme sa, aby žiaci dodržiavali zvolené pravidlá, rešpektovali ostatných.

Učíme ich rozoznávať základné polohy: stoj, sed, ľah, kľak.

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom
maďarským, Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Obsah vzdelávania

**pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým
stupňom mentálneho postihnutia**

s vyučovacím jazykom maďarským

7. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	7. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CIELE

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka,
- naučiť žiaka základy čítania.

OBSAH

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti

Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.

Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Rozlišovanie poradia hlások v slove.

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Komentovanie aj takých činností a dejov, ktoré sa odohrali v minulosti. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.

Počúvanie krátkych príbehov s porozumením, podporených ilustráciami alebo dramatizáciou.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky.

Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie dvojslovných a trojslovných viet, slovných pomenovaní. Rozvíjanie jazykového citu. Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách. Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti.

Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom, odpoveď na otázku.

Jednoduché rozprávanie zážitku alebo reprodukcia príbehu podľa obrázkov s pomocou učiteľky. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám a k čítaniu.

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania

Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.

Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava.

Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je potrebné hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku).

Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačených písmen.

Skladanie slabík mama, mami, mame, máme.

Precvičenie hlásky a písmena l, L, skladanie slabík la, le, li, lo, lu do slov.

Čítanie dvojslabičných slov.

Osvojovanie čítania **o, O**.

Čítanie už osvojených písaných slabík. (me, mi, le, li, lo, lu)

Rozlišovanie začiatočnej hlásky v slove sluchovou analýzou.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete *vecné učenie, rozvíjanie grafomotorických zručností a rozvíjanie sociálnych zručností*. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii. Žiaci vzdelávaní vo variante C si v rámci predmetu RKS osvojujú aj čítanie. Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaradujeme prvky AAK.

Nakoľko praktické používanie prvkov AAK si vyžaduje určitú úroveň rozvoja motorických schopností, zaradujeme medzi aktivity v predmete RKS cvičenia hrubej i jemnej motoriky, koordinačné cvičenia, hry na tréning imitácie pohybov a pod. Pre podporu výkonu hovorenej reči odporúčame zaradenie cvikov na správne dýchanie a rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov vo forme hry, ktoré je vhodné pripravovať v spolupráci s logopédom.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie sociálnych zručností Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie sociálnych zručností	7. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačných schopností. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s mentálnym postihnutím.

Cieľom predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostriedku vyjadrovania **potrieb**, nadväzovania **kontaktov**, ako aj **výmeny** informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí .

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď., a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňujú schopnosti postarať sa o seba, o domácnosť.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačných schopností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie s inými deťmi,
- osvojiť si základné pravidlá spoločenského správania,
- vedieť sprostredkovať vedomosti o sebe okoliu prijateľným spôsobom,
- vedieť pomenovať rolu osoby v rodine, v škole, v spoločnosti.

OBSAH

Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania: vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu, pozdrav, prosba, poďakovanie a ospravedlnenie v sociálnych situáciách s deťmi i dospelými.

Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom.

Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu.

Osvojovanie si základných osobných údajov a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, mená súrodencov). Pomenovanie rolí osôb v rodine, v škole, v spoločnosti (rodič, učiteľ, žiak, školník, lekár a iné).

PROCES

Neustále vedieme žiakov k trpezlivosti, k schopnosti čakať na uspokojenie svojich potrieb. Rozvíjame schopnosť žiaka spolupracovať s ostatnými a v priebehu celého roka ich učíme dodržiavať základné pravidlá spoločenského správania v interakcii s rôznymi osobami. Nadalej odstraňujeme zlovyky.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	7. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.

K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.

CIELE

- Upevňovať hygienické návyky pri písaní,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu rúk,
- rozvíjať koordináciu zrak – ruka pri písaní,
- vedieť udržať ceruzku a pero pri písaní v liniatúre.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.

Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov.

Opakovanie nacvičených tvarov.

Upevnenie písania tvaru písmen e, m, i, o, u.

Precvičovanie písania písmena l.

Nacvičovanie písania slabík **em, im, el, il, om, um, ol, ul**.

Nacvičovanie písania písmena **a, o**.

PROCES

Pri písaní využívame rytmické riekanky, grafický záznam motivujeme a sprevádzame slovom.

Snažíme sa o postupné zmenšovanie a spresňovanie písaných tvarov.

Pestujeme a upevňujeme u žiakov hygienické návyky správneho sedenia pri písaní, dodržiavania optimálnej vzdialenosti očí od správne umiestneného papiera, písanky, správne a ľahko držať ceruzku a pero pri písaní.

Ak postihnutie dieťaťa znemožňuje zvládať grafomotorickú náročnosť písania, odporúčame zaradiť prácu s PC.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	7. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný predmet v prípravnom až 10. ročníku špeciálnej základnej školy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Poznať svoje osobné údaje a mená blízkych ľudí,
- orientovať sa v blízkom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať ďalšie rastliny miestnej oblasti,
- poznať ďalšie zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznávanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska.

Poznávanie mena a priezviska blízkych osôb.

Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia a veku.

Orientácia v čase : názvy mesiacov.

Orientácia v priestore: pohybovanie sa v priestore podľa pokynov - von, dnu, hore, dole.

Poznávanie najbližšieho okolia školy: spoznávanie blízkych objektov.

Nácvik pravo-lavej orientácie (pravá a ľavá ruka).

Poznávanie vlastného tela : vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi osem častí ľudského tela.

Vymenovať časti ľudskej tváre (oči, uši, nos, ústa, jazyk, zuby).

Poznávanie prírody

Živá a neživá príroda.

Neživá príroda : voda, vzduch, pôda, kamene, piesok.

Živá príroda: rastliny, živočíchy, ľudia.

Rastliny: poznávanie ďalších stromov a kvetov: ihličnaté (jedľa), listnaté (lipa).

Zvieratá: poznávanie ďalších domácich (holub domáci, králik domáci) a voľne žijúcich zvierat (ryba, sova, had, žaba).

Úžitok z domácich zvierat, starostlivosť o domáce zvieratá.

Orientácia v bežných životných situáciách

Rozlišovanie dopravných prostriedkov, cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu trasu, kúpa cestovného lístka.

Nacvičovanie využívania informačných služieb k vlakom a autobusom.

Telefonovanie: poznať telefónne číslo domov, vedieť vytočiť/vytúkať číslo. Nácvik používania mobilného telefónu.

Poznávanie telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158.

Pošta: samostatná orientácia na pošte. Posielanie pohľadnice, listu s pomocou.

Obchod : zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie pri pokladni s pomocou.

Oboznámenie sa s verejnými službami. Holičstvo, kaderníctvo- využitie služieb s pomocou.

Objednávanie jedla a pitia s pomocou/samostatne.

Vyhľadávanie a objednávanie ubytovania.

Nácvik privolávania lekárskej pomoci.

Návšteva detského lekára, zubného lekára, vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou. Nácvik ošetrovania drobného poranenia.

PROCES

Žiaci spoľahlivo rozlišujú príbuzenské vzťahy (rodičia, súrodenci, starí rodičia, strýko, teta)
Nadalej upevňujeme u žiakov názvy ročných období a dní v týždni.

Učia sa bezpečne orientovať v dopravnom prostriedku, v obchode, na pošte, v zdravotníckom zariadení, poznajú pojmy lekársky predpis, lieky, kartička poistenca.

Poznávajú rozdiel v spôsobe nákupu v obchode s predavačom a v samoobsluže.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Etická výchova	7. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba. Vďaka týmto cieľom etická výchova pripravuje aj žiakov s mentálnym postihnutím na život v rodine, v skupine ľudí.

Pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka, podporuje osvojenie si žiaduceho správania.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáha im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

CIELE

- Osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Zoznámenie sa medzi sebou. Hry a aktivity podporujúce spoluprácu.

Zrakový kontakt

Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre.

Úsmev

Uvedomiť si význam úsmevu.

Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať a iné).

Pozdrav

Pozdrav je prejavom úcty a priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev.

Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky.

Otázka a prosba

Osvojiť si základné prvky komunikácie.

Otázka - môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma sám on, to čo robí, čo si myslí.

Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez ponižovania seba samého.

Poďakovanie a ospravedlnenie

Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Vedieť sa ospravedlniť, ak sme sa dopustili chyby.

Rozhovor

Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania: orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedočkavých pohybov, neskákať druhému do reči.

Počúvanie Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozeráť striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie).

Pravda a lož

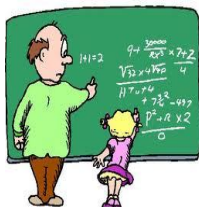
Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži.

Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

PROCES

Snažíme sa, aby si žiaci osvojili základné spôsobilosti neverbálnej komunikácie, ako sú zrakový kontakt, úsmev a podanie ruky. Žiakov učíme, že poprosiť, poďakovať a ospravedlniť sa sú základné podmienky ľudského spolunažívania.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	7. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

- Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.
- je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.
- Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- vedieť sa orientovať v priestore,

- pochopiť množstvo 7.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Osvojovanie pojmov viac – menej - rovnako.

Orientácia v priestore: pred – za, prvý – posledný.

Číslo 7. Počítanie do 7. Čítanie a písanie číslice 7.

Priradovanie predmetov k číslu, priradovanie čísla k predmetom.

Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

Pomenovanie a priradovanie k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

PROCES

Pri opakovaní a upevňovaní učiva systematicky uplatňujeme zásadu názornosti. Žiaci sa učia využívať svoje matematické poznatky prostredníctvom riešenia konkrétnych úloh, ktorých námety zodpovedajú úrovni poznania žiakov.

Nacvičujeme pohotovo triediť predmety podľa jednotlivých vlastností.

Učíme ich, že ten istý predmet môže mať niekoľko rozličných vlastností (farba, veľkosť, tvar).

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Informatická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Informatická výchova	7. ročník C v.
ŠVP	0,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet informatická výchova má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Tieto zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory. Sú vhodné aj pre žiakov s viacnásobným postihnutím.

CIELE

- Oboznámiť sa s počítačom, monitorom, myšou, klávesnicou,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:

- poznávanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš)
- ovládanie klávesnice a myši s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora

(podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôbíme primerane schopnostiam žiaka.

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	7. ročník C v.
ŠVP	2,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	3,0

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia

úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Návrik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším. Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež návrikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

CIELE

- Upevňovať samostatnosť pri hygienických návykoch,
- upevňovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať samostatnosť pri stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v dielni,
- vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie samostatnosti pri osobnej hygiene, používaní hygienických potrieb a úprave zovňajšku.

Osvojovanie hygienických návykov bez pomoci.

Spoľahlivé rozlišovanie toaliet.

Obliekanie a vyzliekanie bez pomoci.

Spoľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov.

Obúvanie a vyzúvanie bez pomoci.

Zapínanie a rozopínanie gombíka, používanie zipsu a patentov.

Fixácia správnych stereotypov pri stolovaní.

Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru samostatne/ s pomocou.

Práce v domácnosti

Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.

Pozbieranie odpadkov do koša.

Zametanie podlahy.

Vynášanie odpadkov.

Umytie umývadla, čistenie zrkadla.

Základy stolovania. Samostatné prestieranie: plytký a hlboký tanier, príbor.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.

Hygiena stola po jedle.

Príprava raňajok: natieranie masla, džemu, pomazánky na chlieb a pečivo.

Príprava obloženého chlebíka: maslo, saláma, paprika, paradajka, uhorka, reďkovka.

Ohrievanie mlieka, kakaa v mikrovlnnej rúre – obsluha spotrebiča.

Príprava čaju pomocou varnej kanvice, ochutenie čaju (cukor, med, citrón), nalievanie do hrnčekov. Servírovanie čajového pečiva.

Manipulácia so sporákom: varenie vajíčka.

Práce v dielni

Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.

Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž.

Skladanie jednoduchej mozaiky.

Navliekanie menších korálok.

Práce s rôznym materiálom.(namotávanie vlny na cievku, spleťanie špagátikov, strihanie povrázok, ukladanie roztriedeného materiálu do škatúl a zásuviek)

Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov.

Poznávanie vlastností dreva.

Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, píla, kliešte, pilník.

PROCES

Materiály učíme žiakov rozoznávať na predmetoch každodennej potreby, na predmetoch, ktoré ich bezprostredne obklopujú. Upevňujeme u žiakov zásady bezpečnosti pri práci s nožnicami, príborom, pri obsluhu kuchynských spotrebičov.

Pri výbere prác zohľadňujeme individuálne schopnosti a možnosti žiaka.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	7. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,

- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- učiť sa znázorniť postavu,
- vedieť určiť farby charakteristické pre určité predmety alebo javy,
- spolupracovať pri príprave materiálu a pri upratovaní pracovného priestoru.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

Kreslenie predmetov a javov charakteristických farieb (slnko, tráva, obloha, voda, pôda).
Kreslenie pomocou predtlaču. Kresba ľudskej postavy; zobrazovanie seba a blízkej osoby.
Kresba podľa predlohy.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)

Experimentovanie s vlastnosťami farieb a ich možnosťami, sledovanie tvorenia nových farieb a odtieňov (otlačanie korku, zemiakového tlačidla, štetca).
Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie, maľovanie štetcom hustou sýtou farbou, vyplňanie plochy medzi líniami farby.
Rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)

Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka.

Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov: ovocie, zelenina (vyťahovaním z jedného kusa modelovacieho materiálu), miska, košík, hniezdo (točením ušľápaného valčeka, splošťovaním gule primeraným tlakom dlane, ohýbaním a vyťahovaním okrajov).

PROCES

Tematicky kreslíme na základe citových impulzov a citových vzťahov k blízkym osobám, miestam a veciam (mama, rodičia, súrodenci, starí rodičia, moje hračky, náš dom). Učíme

žiakov kresbou zobrazovať postavu a postupne zobrazovať niektoré dôležité detaily: ruky, detaily hlavy, tváre, krku, tela. Intuitívne výtvarne vyjadriť svoj vzťah k tejto postave. V kresbe učíme naznačovať prostredie, v ktorom sa odohráva dej (strom, slnko, dom). Pri maľbe vyberáme také témy, pri ktorých sa uplatňuje farebná plocha a farebný kontrast.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	7. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde sa na základe hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

CIELE

- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- pohybom vedieť vyjadrovať výrazné dynamické kontrasty (silno-slabo).

OBSAH

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.

Na základe sluchového vnímania adekvátne reagovať pohybom na charakteristické zvuky: jednoduché pohyby rúk, prirodzený pohyb v priestore – chôdza, beh, poskoky, cval, elementárna pohybová improvizácia.

Rytmizácia jednoduchých detských piesní tleskaním, vytukávaním, hrou na telo.

Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drierka, bubon, triangel, činely).

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov bubon – klavír – trúbka - husle.

Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru (napríklad uspávanka, pochod).

Osvojovanie si jednoduchých piesní: Maličká som, Kukulienka, Červené jabĺčko, Zahrajte mi muzikanti, Sláviček, Ty a ja, Javorová brána, Malí muzikanti, Konvalinka, Šli dievčence vence víť a iné.

PROCES

Spájame hudbu s pohybom, aby sme dosiahli hlbšie citové prežívanie hudby. Rozvíjame prirodzenú schopnosť detí vyjadriť hudbu pohybom. Pohybové reakcie na hudbu usmerňujeme tak, aby sa približovali k ladnejšiemu prejavu.

S oporou o hlas učiteľky učíme žiakov na základe napodobňovania spievať prirodzene, plynule a s primeranou hlasitosťou.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Zdravotná telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Zdravotná telesná výchova	7. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s autizmom, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,

- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

CIELE

- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- zlepšovať správnu koordináciu pohybov,

- zlepšovať schopnosť sebakontroly,
- vedieť dodržiavať poradie v skupine,
- zvýšiť úroveň základných pohybových schopností,
- automatizovať už zvládnuté pohyby,
- posilňovať vôľové vlastnosti k prekonávaniu prekážky spojenej s fyzickou námahou.

OBSAH

Pohybové hry zamerané na uvedomenie si telesnej schémy.

Chôdza: upevňovanie správneho držania tela, vyrovnaný chrbát.

Chôdza v zástupe za učiteľom, po čiare, po lane.

Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi, chôdza v nerovnom teréne.

Nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom.

Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou, s ľahkým predmetom v ruke.

Chôdza po špičkách.

Prekračovanie vhodných prekážok.

Chôdza po šikmej a zvýšenej rovine.

Lezenie: po kolenách smerom vpred, po vizualizovanej trase.

Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok.

Podliezanie napnutého švihadla.

Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, sklz v sede a v ľahu na chrbte.

Beh: beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.

Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.

Voľné behanie v priestore určeným smerom, zmena smeru behu, orientácia v priestore.

Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.

Skoky: poskoky na mieste, znožmo i striedavo, daným smerom.

Skok z miesta, skok cez lano na zemi, preskok napnutej gummy do výšky 15 – 20 cm s pomocou.

Preskakovanie nízkych prekážok v chôdzi.

Výskok z miesta k zavesenému predmetu. Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou, bez pomoci. Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie: chytanie lopty guľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty.

Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.

Vyhadzovanie lopty do výšky pravou, ľavou aj oboma rukami.

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša (oboma rukami zo vzpaženia, aj jednou rukou od pleca).

Hádzať loptu o zem, aby sa odrazila šikmo, kolmo.

Prihrávky vo dvojiciach.

Nácvik kopu do lopty.

Kolektívne hry s využitím lopty.

Sezónne činnosti:

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy).

PROCES

Zdravotné cviky obmieňame používaním rôzneho náčinia.

Dychové cvičenia spájame so striedaním napätia pri nádychu a uvoľnenia tela pri výdychu.

Dbáme, aby sa žiaci nadychovali nosom.

Snažíme sa žiakov viesť k ostražitosti pri cvičení a dodržiavaní vlastnej bezpečnosti aj bezpečnosti ostatných žiakov.

**Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom
maďarským, Hviezdoslavova 24, 979 01 Rimavská Sobota**

Obsah vzdelávania

**pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým
stupňom mentálneho postihnutia**

s vyučovacím jazykom maďarským

8. ročník

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie komunikačných schopností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie komunikačných schopností	8. -10. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CIELE

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka,
- naučiť žiaka základy čítania.

OBSAH

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti

Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.

Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Rozlišovanie poradia hlások v slove (prvá a posledná hláska).

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Komentovanie aj takých činností a dejov, ktoré sa odohrali v minulosti. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.

Počúvanie krátkych príbehov s porozumením, podporených ilustráciami alebo dramatizáciou.

Rozvíjanie expresívnej reči

Adekvátne reagovanie na verbálne inštrukcie zadávané učiteľom.

Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky.

Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich

činností a situácií. Tvorenie dvojslovných a trojslovných viet, slovných pomenovaní. Rozvíjanie jazykového citu. Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách. Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti.

Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom, odpoveď na otázku.

Jednoduché rozprávanie zážitku alebo reprodukcia príbehu podľa obrázkov s pomocou učiteľky. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám a k čítaniu.

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania

Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniiek a detských pesničiek.

Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava.

Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je potrebné hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku).

Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.

Hlásky a písmená v, p, t. sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách. Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete *vecné učenie, rozvíjanie grafomotorických zručností a rozvíjanie sociálnych zručností*. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii. Žiaci vzdelávaní vo variante C si v rámci predmetu RKS osvojujú aj čítanie.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky AAK.

Nakoľko praktické používanie prvkov AAK si vyžaduje určitú úroveň rozvoja motorických schopností, zaraďujeme medzi aktivity v predmete RKS cvičenia hrubej i jemnej motoriky, koordináčne cvičenia, hry na tréning imitácie pohybov a pod. V komunikácii podporujeme paralingvistické prejavy, gestiku, mimiku, posunky a posunky sprevádzajúce hovorenú reč.

Pre podporu výkonu hovorenej reči odporúčame zaradenie cvikov na správne dýchanie a rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov vo forme hry, ktoré je vhodné pripravovať v spolupráci s logopédom.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie sociálnych zručností Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie sociálnych zručností	8. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie so spolužiakmi,
- vyjadrovať svoje pocity primeranými slovami,
- podporovať rozvoj vyšších citov,
- podporovať sympatie a kamarátske vzťahy so spolužiakmi,
- rozvíjať empatiu,
- primerane prijať fyzický kontakt inej osoby pri skupinových aktivitách.

OBSAH

Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania v sociálnych situáciách s deťmi i dospelými.

Podporovanie a rozvíjanie vyšších citov ako oddanosť, súcit, spolupatričnosť a iné.

Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom.

Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu.

Podporovanie samostatnosti v nadväzovaní kontaktu spoločensky prijateľným spôsobom, zotrvanie v rozhovore a ukončení jednoduchého rozhovoru.

Podporovanie schopnosti slušného odmietnutia kontaktu vzhľadom na situáciu a momentálne záujmy.

Nadväzovanie a postupne udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi.

Realizovanie hier a aktivít podporujúcich spoluprácu žiakov v skupine.

PROCES

V rôznych situáciách vedieme žiakov k reálnemu odhadnutiu svojich schopností a poznávaniu svojich možností, k primeranému hodnoteniu svojho správania a uplatňovaniu zdravého sebavedomia a istoty v správaní, k potláčaniu impulzivity a útočného správania.

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodinová dotácia učebného predmetu

Rozvíjanie grafomotorických zručností	8. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Upevňovať hygienické návyky pri písaní,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu rúk,
- zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
- vedieť udržať ceruzu a pero pri písaní v liniatúre,
- fixovať správne sedenie pri grafomotorických činnostiach.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.

Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov.

Opakovanie nacvičených tvarov.

Upevnenie písania tvaru písmen l, a, o.

Nacvičovanie písania písmena **p, t**.

Nacvičovanie písania slabík s písmenom p, t.

PROCES

Cvičenia na podporu rozvoja grafomotorických zručností by nemali presahovať 5 minút.

Uvoľňujeme celú ruku od ramenného kĺbu cez lakeť až po zápästie a prsty. Nezabúdame na fixáciu zručnosti správneho držania písacích potrieb, správnej polohy tela pri písaní a na umiestnenie papiera alebo zošita na stole. Snažíme sa o maximálne uvoľňovanie pohybov ruky pri písaní.

Vzdelávacia oblasť: Príroda a spoločnosť

Vecné učenie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Vecné učenie	8. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov ,
- samostatne sa orientovať v danom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať ďalšie rastliny miestnej oblasti,
- poznať ďalšie zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska.

Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov.

Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni.

Samostatná orientácia v danom priestore.

Utvrdzovanie pravo-ľavej orientácie (pravá a ľavá ruka).

Poznávanie vlastného tela : vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi desať častí ľudského tela. Spôľahlivé ukázanie a vymenovanie častí ľudskej tváre.

Rozlišovanie zdrojov zvuku.

Rozlišovanie kontrastných farieb.

Poznávanie prírody

Poznávanie prírodných materiálov (zem, kamene, drevo).

Význam živej a neživej prírody pre človeka.

Rastliny: poznávanie ďalších stromov a kvetov podľa miestnych podmienok.

Poľnohospodárske plodiny: zemiaky, kukurica.

Zvieratá: poznávanie ďalších zvierat.

Orientácia v bežných životných situáciách

Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom.

Používanie mobilného telefónu.

Poznávanie telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158.

Orientácia v nemocnici, zdravotnom stredisku.

Vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou.

Precvičovanie jednoduchého nákupu a platenia s pomocou.

Výber potravín a rozlišovanie podľa chuti.

Nácvik privolávania lekárskej pomoci. Nácvik ošetrovania drobného poranenia.

Poznávanie blízkeho okolia: mesto, dedina.

PROCES

Žiaci sa učia rozlišovať zdroje zvuku, kontrastné farby a chute potravín v rozsahu podľa individuálnych schopností.

Učia sa bezpečne orientovať v zdravotníckom zariadení, precvičujeme nákupy a platenie za tovar.

Pokračujeme v nácviku ošetrovania ďalšieho drobného poranenia.

Pri samostatnej orientácii v danom priestore fixujeme zvládnutie skôr nacvičovaných pokynov.

Vzdelávacia oblasť: Človek a hodnoty

Etická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Etická výchova	8. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti,
- upevniť si základy spoločenského správania,
- získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- vedieť prijať kritiku aj pochvalu, vedieť odpustiť.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Spolupráca

Samostatné nadväzovanie kontaktu spoločensky prijateľným spôsobom.

Zrakový kontakt

Prenášanie zrakového kontaktu v skupinovom rozhovore z jedného na druhého komunikujúceho a primeraná gestikulácia v komunikácii.

Úsmev

Vnímanie nálady druhých prostredníctvom zrakového kontaktu, úsmevu, mimiky a gestikulácie vzhľadom na situáciu. Vyjadrovanie náklonnosti, opätovanie úsmevu od iných.

Pozdrav

Primerané reagovanie na pozdrav a jeho opätovanie vzhľadom na konkrétnu situáciu.

Otázka a prosba

Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

Poďakovanie a ospravedlnenie

Precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor

Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie

Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož

Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe

Úcta k človeku. Ujasnenie nereálnosti a absurdnosti obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch.

Pozitívne sebahodnotenie

Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Poznávanie svojich slabých a silných stránok

Spracovanie svojho zlyhania a chyby. „ Aký som“ - sebapoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach

Vyjadrovanie pozitívneho hodnotenia druhých prejavmi pozornosti. Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých.

Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažených podmienkach“

Odpustenie, prekonanie antipatie. Zbavovanie sa predsudkov (rasizmus). Otvorená, adresná komunikácia. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly. Pomenovanie pozitívnych a negatívnych vlastností na druhých. Pozitívne hodnotenie udalostí aj ľudí.

Vytváranie pozitívneho vzťahu žiaka k spolužiakom a k ľuďom so zdravotným postihnutím.

PROCES

Precvičujeme a upevňujeme verbálnu a neverbálnu komunikáciu u jednotlivých žiakov v závislosti od ich individuálnych schopností a miery postihnutia.

Vytvárame priestor pre spontánne zapájanie žiakov do hier a činností, postupné prejavovanie samostatnosti v rozličných činnostiach i v správaní s rovesníkmi i dospelými. S podporou a pomocou dospelých ich učíme riešiť jednoduchú úlohu. Budujeme v nich dôveru vo vlastné schopnosti. Vedíme ich k primeranému hodnoteniu svojho správania a uplatňovaniu zdravého sebavedomie a istoty v správaní.

Vytvárame priestor pre akceptovanie a rešpektovanie druhých, pre prejavovanie priateľských citov k iným žiakom, spoluprežívanie radosti z úspechu kamaráta, pozitívne oceňovanie schopnosti, výkonu iných. Učíme ich prijímať odlišnosť druhých detí i dospelých.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Matematika

Hodinová dotácia učebného predmetu

Matematika	8. ročník C v.
ŠVP	2
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	2

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 8,
- oboznámiť sa so základmi numerácie.

OBSAH

- Porovnávanie predmetov podľa vlastností.
- Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
- Upevňovanie pojmov viac – menej - rovnako.
- Orientácia v priestore: praktické upevňovanie osvojovaných pojmov.
- Číslo 8. Počítanie do 8. Čítanie a písanie číslice 8. Číselný rad do 8.
- Priradovanie predmetov k číslu , priradovanie čísla k predmetom.
- Vytváranie skupín o danom počte predmetov.
- Precvičovanie pomenovania a priradovania k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

PROCES

V závislosti od individuálnych schopností môžeme žiakov oboznámiť so základmi numerácie procesom sčítania a odčítania konkrétnych predmetov. Pristupujeme k tomu vtedy, ak má žiak utvorené základné predstavy o veľkosti, tvare, množstve predmetov, o ich umiestnení v priestore a v čase.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Informatická výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Informatická výchova	8. ročník C v.
ŠVP	0,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	1,0

CIELE

- Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:

- rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš)
- ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôbíme primerane schopnostiam žiaka.

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Pracovné vyučovanie

Hodinová dotácia učebného predmetu

Pracovné vyučovanie	8. ročník C v.
ŠVP	2,5
Voliteľné hodiny	0,5
ŠkVP	3,0

CIELE

- Vytvárať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a stravovacích návykov,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v dielni,
- vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene.

Spôľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov.

Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní.

Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru samostatne/ s pomocou.

Práce v domácnosti

Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.

Zametanie, umývanie, udržiavanie poriadku v priestore triedy, na pracovných stoloch.

Polievanie kvetov.

Základy stolovania. Samostatné prestieranie.

Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov.

Príprava jednoduchých jedál.

Pranie osobnej bielizne. Žehlenie s pomocou. Čistenie obuvi.

Práce v dielni

Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.

Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, práca s ihlou.

Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov.

Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, píłka, kliešte, pilník, práca s náradím.

Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami.

PROCES

Vedíme žiakov k zdokonaľovaniu sa v pracovných činnostiach spojených s osobnou hygienou a úpravou vzhľadu, kultúrnym stolovaním, udržiavaním čistoty a poriadku a úpravou prostredia.

Často zaraďujeme pracovné činnosti vedúce k zlepšeniu jemnej motoriky, ktorá pozitívne ovplyvňuje aj úroveň reči mentálne postihnutého žiaka.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Výtvarná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Výtvarná výchova	8. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- Rozvíjať koordináciu oko – ruka,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať predstavivosť a fantáziu,
- učiť sa znázorniť postavu,
- kresliť podľa predlohy,
- dotvárať pozadie v maľbe.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

- Kreslenie predmetov a javov charakteristických farieb.
- Kreslenie pomocou predtlače.
- Kresba podľa predlohy.
- Kresba ľudskej postavy; zobrazovanie seba a blízkej osoby.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)

- Tvorenie nových farieb a odtieňov.

- Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie, maľovanie veľkým a j malým štetcom hustou sýtou farbou, vyplňanie plochy medzi líniami farby.
- Postupné farebné vymaľovávanie pozadia na základe motivácie.
- Dotváranie prírodných materiálov otláčaním, vtlačaním a prenášaním do plochy.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)

- Modelovanie základných tvarov.
- Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov.
- Modelovanie zvieracej figúry.

PROCES

Na základe citovej motivácie a vlastného úsilia žiaci postupne zdokonaľujú grafický typ ľudskej postavy. Pri kresbe kontrolujeme správne držanie grafického materiálu a v správnom sklone. Zaraďujeme rytmické riekanky a piesne na uvoľnenie paže a zápästia.

Na základe motivácie vedieme žiakov k pokusom vymodelovať zvieraciu figúru a naznačiť jej charakteristický tvar. Prihliadame na individuálne schopnosti žiakov.

Učíme ich výtvarne pracovať s prírodnými materiálmi, ktoré žiaci vyhľadávajú na vychádzkach. Realizujeme relaxačné výtvarné techniky s využitím prvkov arteterapie.

Vzdelávacia oblasť: Umenie a kultúra

Hudobná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Hudobná výchova	8. ročník C v.
ŠVP	1
Voliteľné hodiny	0
ŠkVP	1

CIELE

- Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických nástrojoch,
- spolupracovať pri spoločných hudobných aktivitách v skupine.

OBSAH

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.

Rytmizácia jednoduchých detských piesní tleskaním, vyťukávaním, hrou na telo.

Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely), príp. iných nástrojov.

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov : bubon , klavír, trúbka, husle, gitara.

Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.

Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní.

Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.

PROCES

Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku. Vedeíme ich k zosúlad'ovaniu celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.

Realizujeme relaxačné hudobné techniky s využitím prvkov muzikoterapie.

Vzdelávacia oblasť: Zdravie a pohyb

Zdravotná telesná výchova

Hodinová dotácia učebného predmetu

Zdravotná telesná výchova	8. ročník C v.
ŠVP	3
Voliteľné hodiny	1
ŠkVP	4

CIELE

- Rozvíjať obratnosť, rýchlosť a pohotovosť,
- rozvíjať kultivovaný pohybový prejav,
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- utvárať základy telesnej kultúry.

OBSAH

Základné zdravotné cviky.

Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov.

Chôdza

Chôdza v rôznom tempe, s prenášaním predmetov, prekračovaním nízkych prekážok, vo výpone, naboso, reagovanie na rozmanité sluchové a zrakové podnety pri chôdzi.

Chôdza po šikmej a zvýšenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.

Lezenie

Zvládnutie bezpečného prekonávania prekážok preliezaním a podliezaním

Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, sklz v sede a v ľahu na chrbte.

Beh

Beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe.

Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu.

Striedanie chôdze a behu podľa dohovorených signálov.

Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.

Skoky

Skok znožmo z miesta s perovaním v kolenách, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou, bez pomoci.

Preskakovanie nízkych prekážok v chôdzi.

Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou, bez pomoci.

Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie

Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša.

Hádzanie lopty o zem, aby sa odrazila šikmo, kolmo.

Prihrávky vo dvojiciach.

Nácvik kopu do lopty.

Kolektívne hry s využitím lopty.

Sezónne činnosti:

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy).

PROCES

Rozvíjame a upevňujeme základné návyky správneho držania tela, snažíme sa o zautomatizovanie zvládnutých pohybov, spresňovanie polohy a pohybov rúk a nôh.

Umožňujeme žiakom, aby si utvorili individuálne tempo cvičenia.

Rámcový obsah vzdelávania pre 8. ročník s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom maďarským bol schválený pedagogickou radou 30.08.2012.

V Rimavskej Sobote, 30.08.2012

PaedDr. Iveta Tóthová
riaditeľka školy